

SAK

Katsaus työttömyyteen

Tatu Knuutila / helmikuu 2026

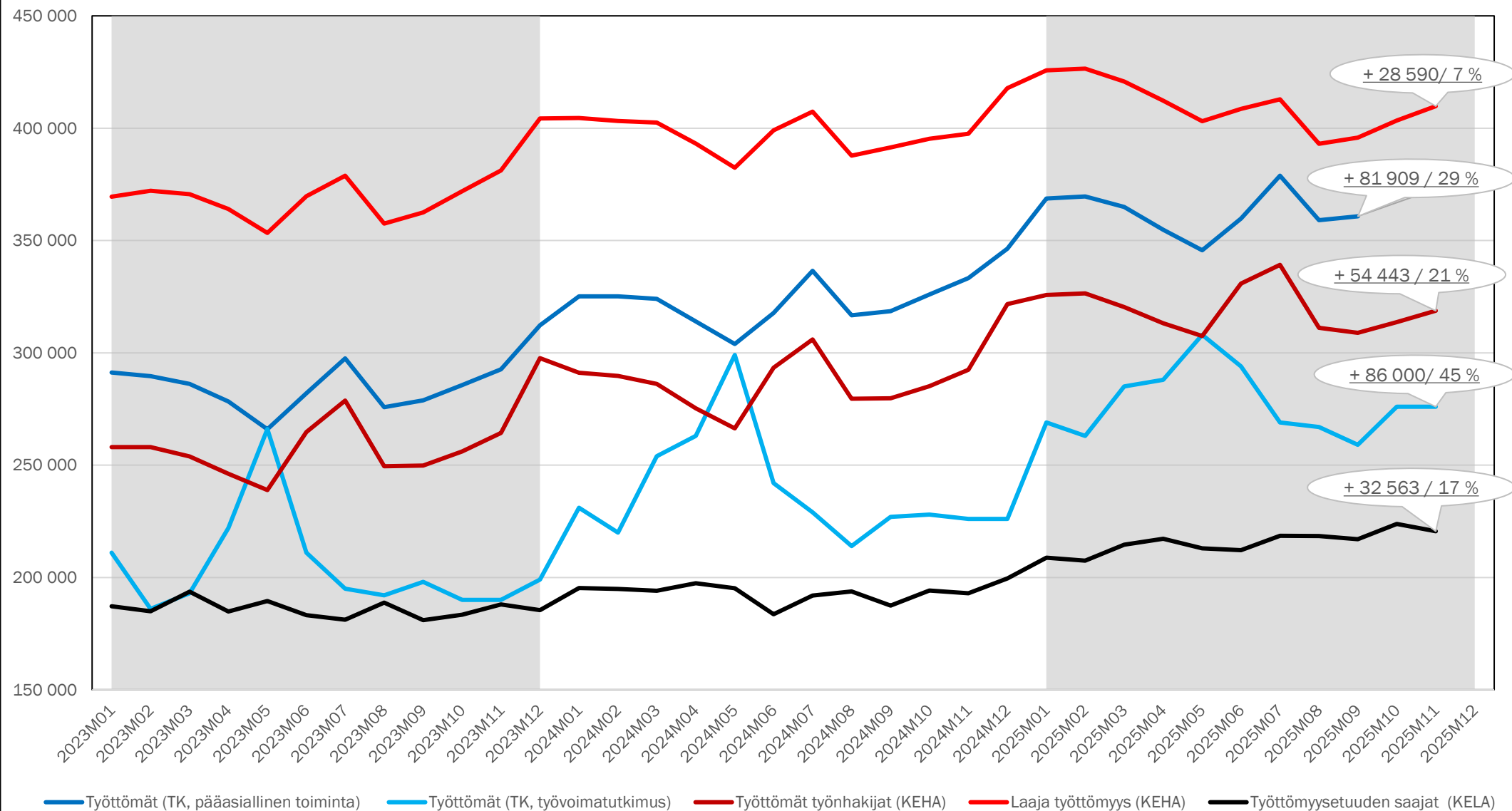
Sisällys

- Tässä katsauksessa tutkitaan työttömyyden kasvun syitä tekemällä ”faktantarkistusta” kuudesta keskusteluissa esiintyvistä väitteistä:
 - Väite 1: Tilanne ei ole niin paha kuin miltä näyttää.
 - Väite 2: Työvoimaosuuden kasvu selittää työttömyyden kasvun.
 - Väite 3: Työttömyys johtuu maahanmuutosta.
 - Väite 4: Työttömyys kasvaa, koska työllisyyspalveluiden tarjonta on laskenut.
 - Väite 5: Eläkkeeltä on siirtynyt paljon väkeä työmarkkinoille.
 - Väite 6: Julkisen sektorin työntekijämäärä on paisunut.
- Katsauksen lopuksi väitteet on asetettu sen mukaan järjestykseen, miten hyvin ne pitävät paikkansa eli miten hyvin ne selittävät työttömyyden kasvua.
 - Katsauksen liitteenä on lyhyt kuvaus käytetyistä tilastolähteistä ja tilastokäsitteiden määritelmistä.

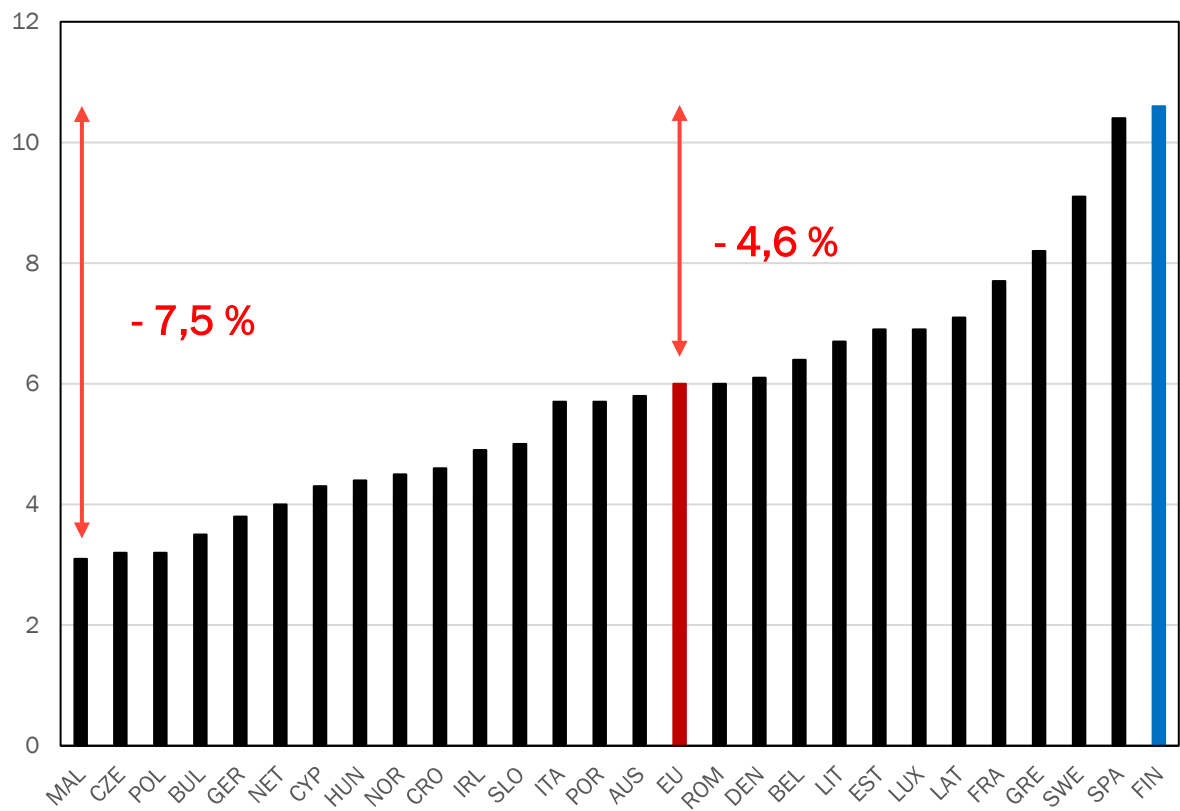
VÄITE 1

**Tilanne ei ole
niin paha kuin
miltä näyttää**

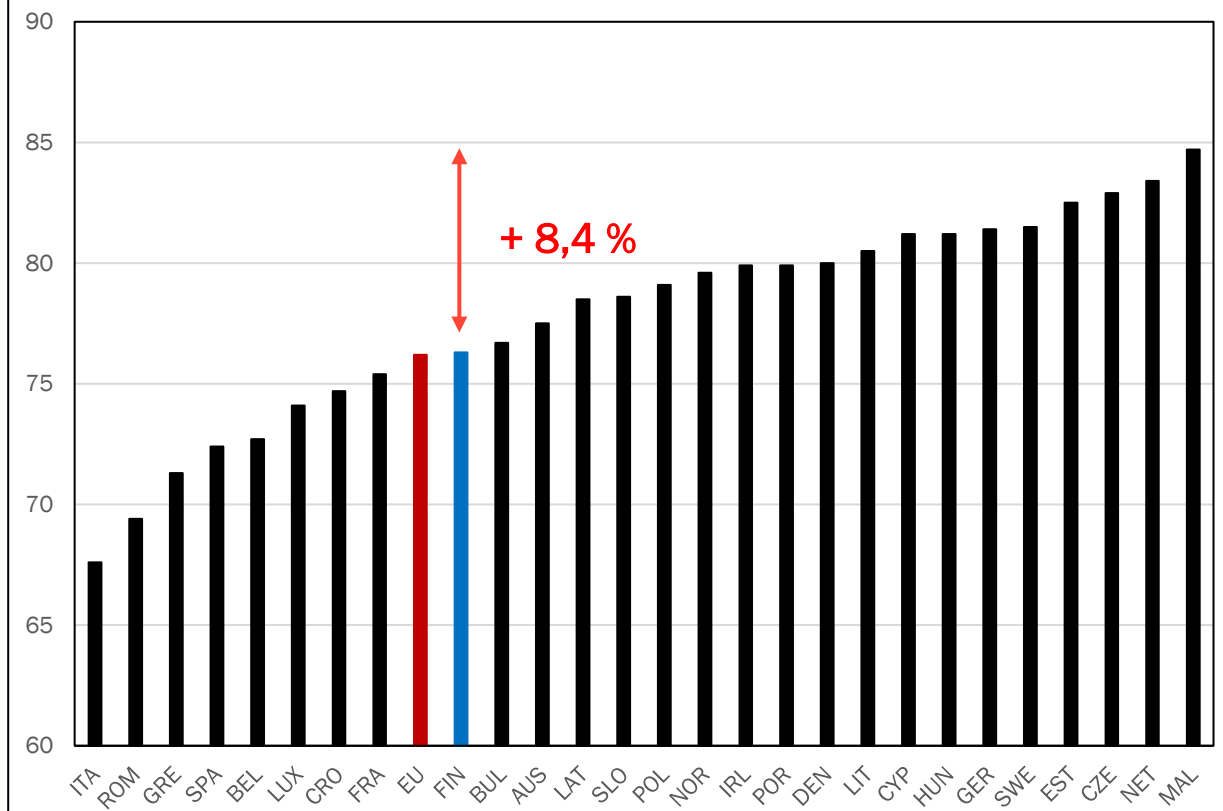
Työttömien määrän kehitys eri mittareilla

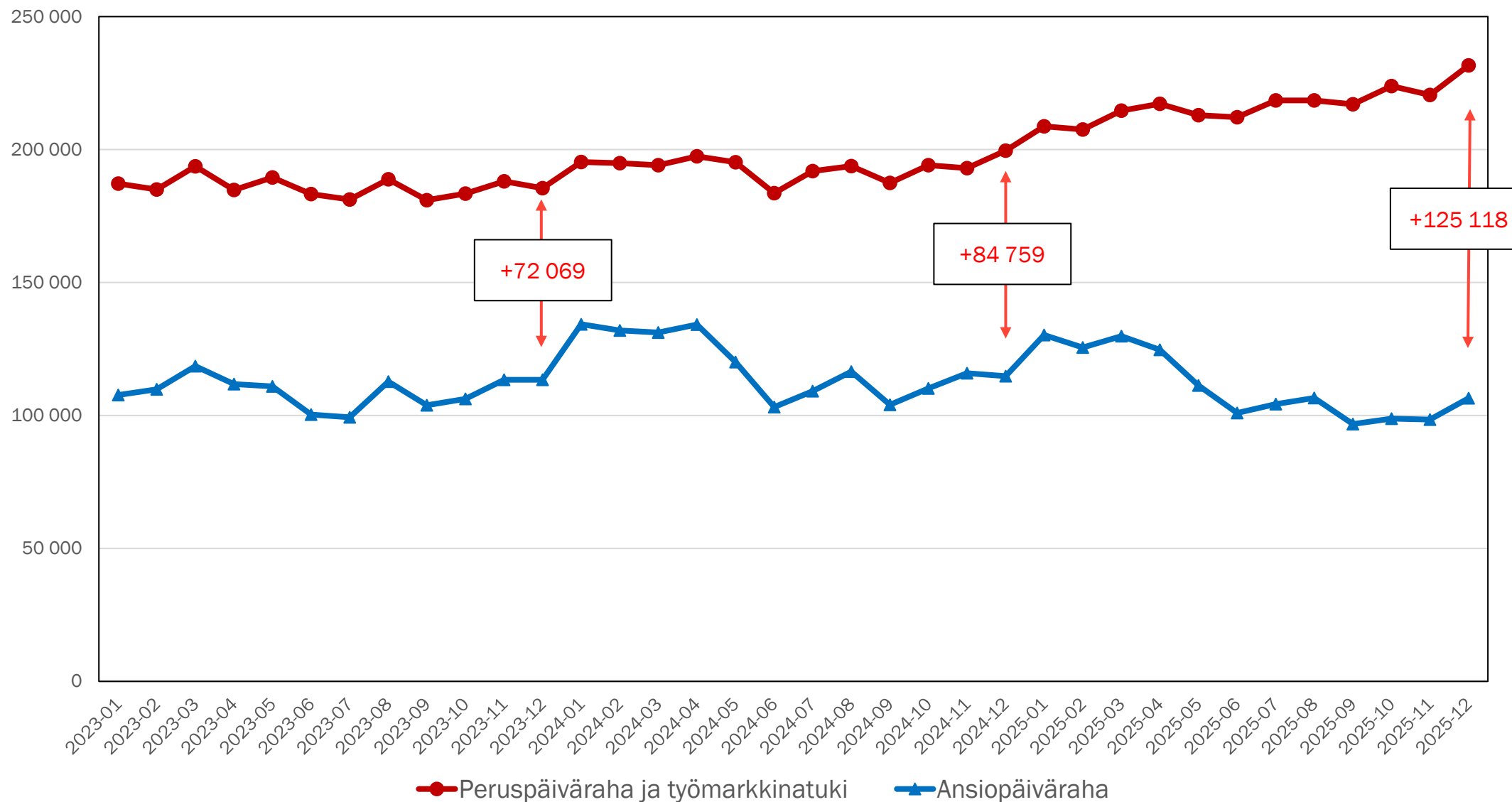
Työttömyysaste (2025M11, Eurostat)

Työllisyysaste (2025Q3, Eurostat)

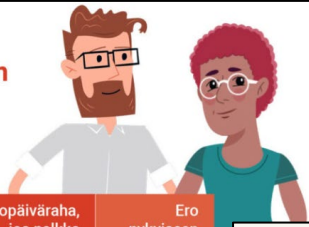

Työttömyyspäivärahan saajat (KELA, työttömyysetuuksien saajat)

Ansiosidonnaisen päivärahan porrastuksen vaikutus kahdella eri tulotasolla (2024)

Työttömyyden kesto		Ansioipäiväraha, jos palkka 2 000 € / kk	Ero nykyiseen	Ansioipäiväraha, jos palkka 2 500 € / kk	Ero nykyiseen
Alle 2 kk		1 306 €		1 522 €	
2–8 kuukautta	- 20 %	1 045 €	↘ - 261 €	1 218 €	↘ - 304 €
Yli 8 kuukautta	- 25 %	980 €	↘ - 326 €	1 142 €	↘ - 380 €

Esimerkkejä heikennysten vaikutuksista

Lapsiperheen toinen vanhempi jää työttömäksi

Palkka 2 500 €/kk
Ansioipäiväraha 1 522 €/kk
+ lapsikorotus n. 126 €/kk

Työssäoloehto
12 kk töitä ennen työttömyyttä
(aikaisemmin 6 kk)

Ansioipäivärahan leikkaus 2 kk:n jälkeen
– 304 €/kk

Ansioipäivärahan leikkaus 8 kk:n jälkeen
– 380 €/kk

Omavastuupäivät
– 142 €/2 pv

Lapsikorotus
– 126 €/kk

Asumistuen heikennysten vaikutukset työssä käyvien talouteen

Asumistuen piirissä olevia palkansaajatalouksia yli 75 000 (marraskuu 2023)

	Yksin asuva, Helsinki Vuokra 650 €/kk	Heikennysten jälkeen	Yksinhuoltaja, 1 lapsi, Helsinki Vuokra 850 €/kk	Heikennysten jälkeen
Palkka	1 900 €		2 600 €	
Asumistuki	190 €	0 €	245 €	25 €
Käytettävissä oleva palkka ja asumistuki yhteensä	1 665 €	1 475 €	2 420 €	2 200 €
Vaikutus		↘ -190 € /kk		↘ -220 € /kk

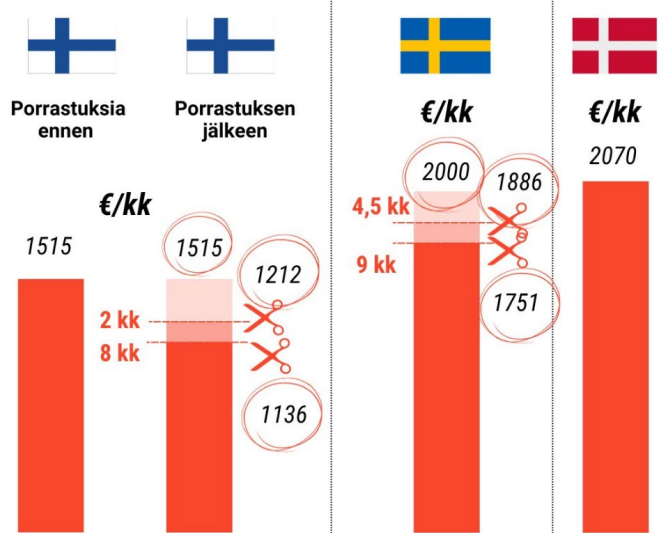
Ansiosidonnaisen päivärahan porrastuksen ja asumistuen leikkausten vaikutus Helsingissä yksin asuvaan (vuokra 700 e/kk, v. 2024)

Työttömyyden kesto	Ansiosidonnainen työttömyyspäiväraha ja asumistuki yhteensä, jos palkka 2 000 €/kk	Ero nykytasoon	Ansiosidonnainen työttömyyspäiväraha ja asumistuki yhteensä, jos palkka 2 500 €/kk	Ero nykytasoon
Nykytaso	1 595 €		1 740 €	
Alle 2 kk	1 510 €	↘ -85 €	1 650 €	↘ -90 €
2–8 kuukautta	1 340 €	↘ -255 €	1 450 €	↘ -290 €
Yli 8 kuukautta	1 300 €	↘ -295 €	1 400 €	↘ -340 €

Työttömyysturvan taso on Suomessa verrokkeja alhaisempi jo ennen hallituksen leikkauksia

TYÖTTÖMYYYTTÄ
EDELTVÄ PALKKA 2500 € / kk

#PAINAVASYY

Ansiosidonnaista työttömyyspäivärahaa leikataan rajusti:

- 2 kk jälkeen 20 %
- 8 kk jälkeen 5 % lisää

Leikkaukset iskevät vuosittain noin 80 000 henkilöön.

#PAINAVASYY
sak.fi/painavasyy

Johtopäätöksiä

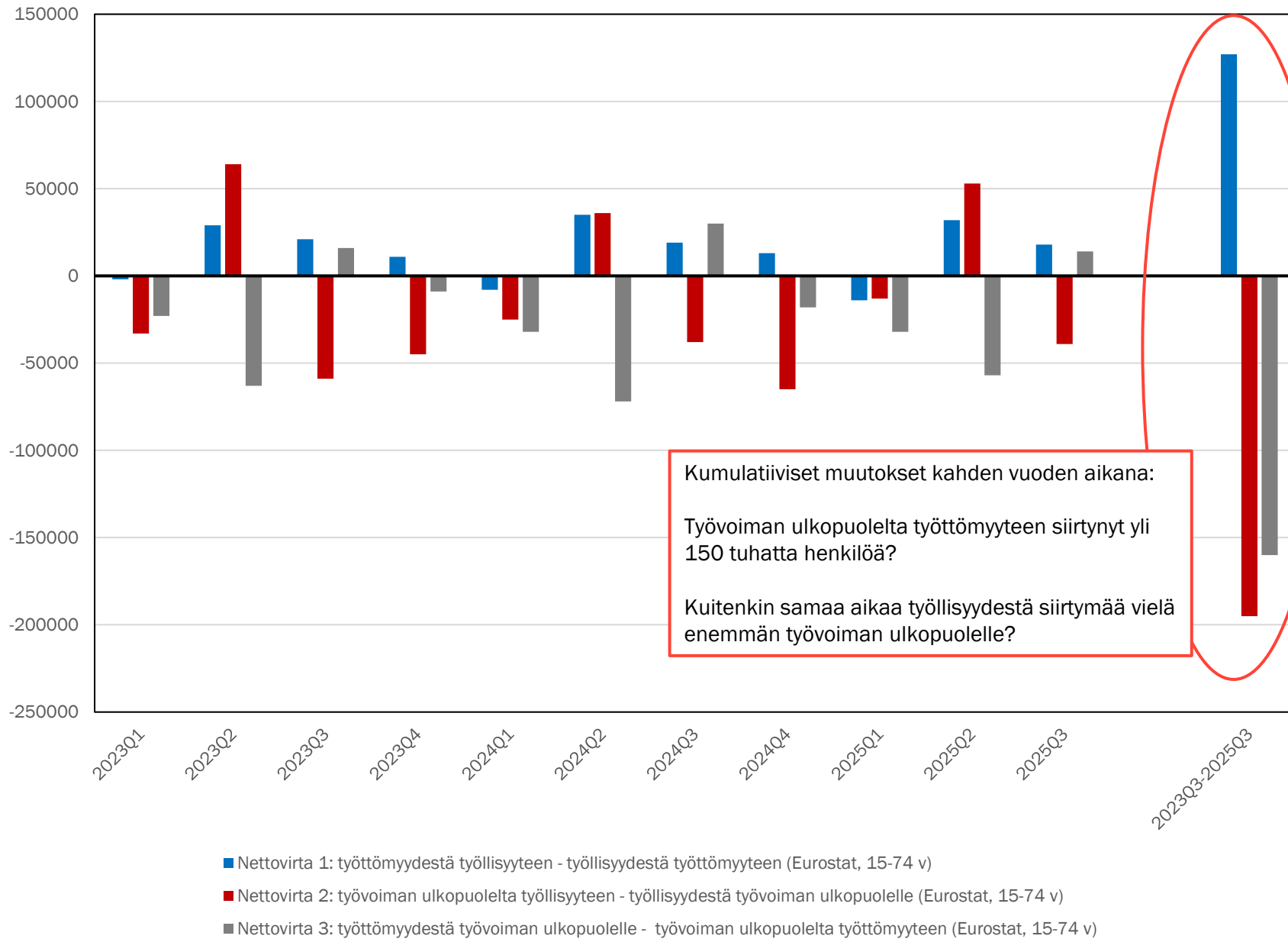
- Työttömyys on kasvanut selvästi.
 - Vaikka työttömyyden mittareissa on eroja, kaikki indikaattorit osoittavat työttömyyden kasvaneen.
 - Kasvu ei myöskään ole vähäistä: kasvuprosentit kaksinumeroisia, henkilöissä useita kymmeniä tuhansia.
- Lisäksi yhä useampi työtön jää ansioturvan ulkopuolelle.
 - Tämä heikentää kymmenien tuhansien toimeentuloa erittäin paljon.
 - Toisaalta myös ansioturvaa saavien toimeentuloa on heikennetty suurilla leikkauksilla.
 - → Köyhyys ja huono-osaisuus kasvaa ennennäkemättömällä tavalla.
- Työttömyys on käytännössä EU:n korkeimmalla tasolla.
 - Ero muuhun Eurooppaan on useita prosenttiyksiköjä, lähes kaksinkertainen.
- Puolestaan työllisyys on EU:n keskitasoa, kuitenkin maiden enemmistöä heikompi.
 - Työllisyydeltään vahvoin maihin ero on 5-8 prosenttiyksikköä.
- Viime vuosina Suomen työmarkkinat ovat myös poikkeuksellisesti heikentyneet, kun muualla EU:ssa tilanne on kohentunut.

→ Väite ei pidä paikkansa, Suomen työmarkkinoiden tila on poikkeuksellisen heikko.

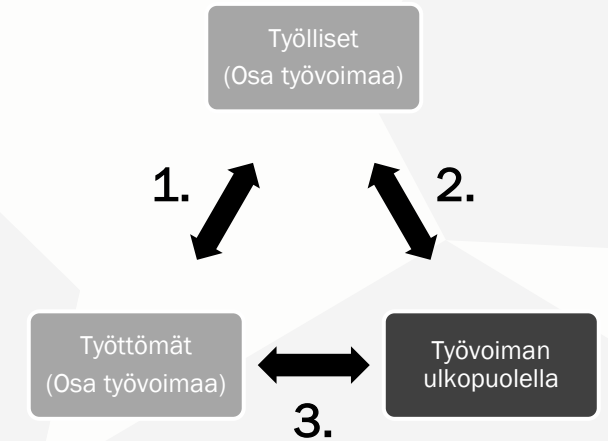
VÄITE 2

**Työvoimaosuuden
kasvu selittää
työttömyyden
kasvun**

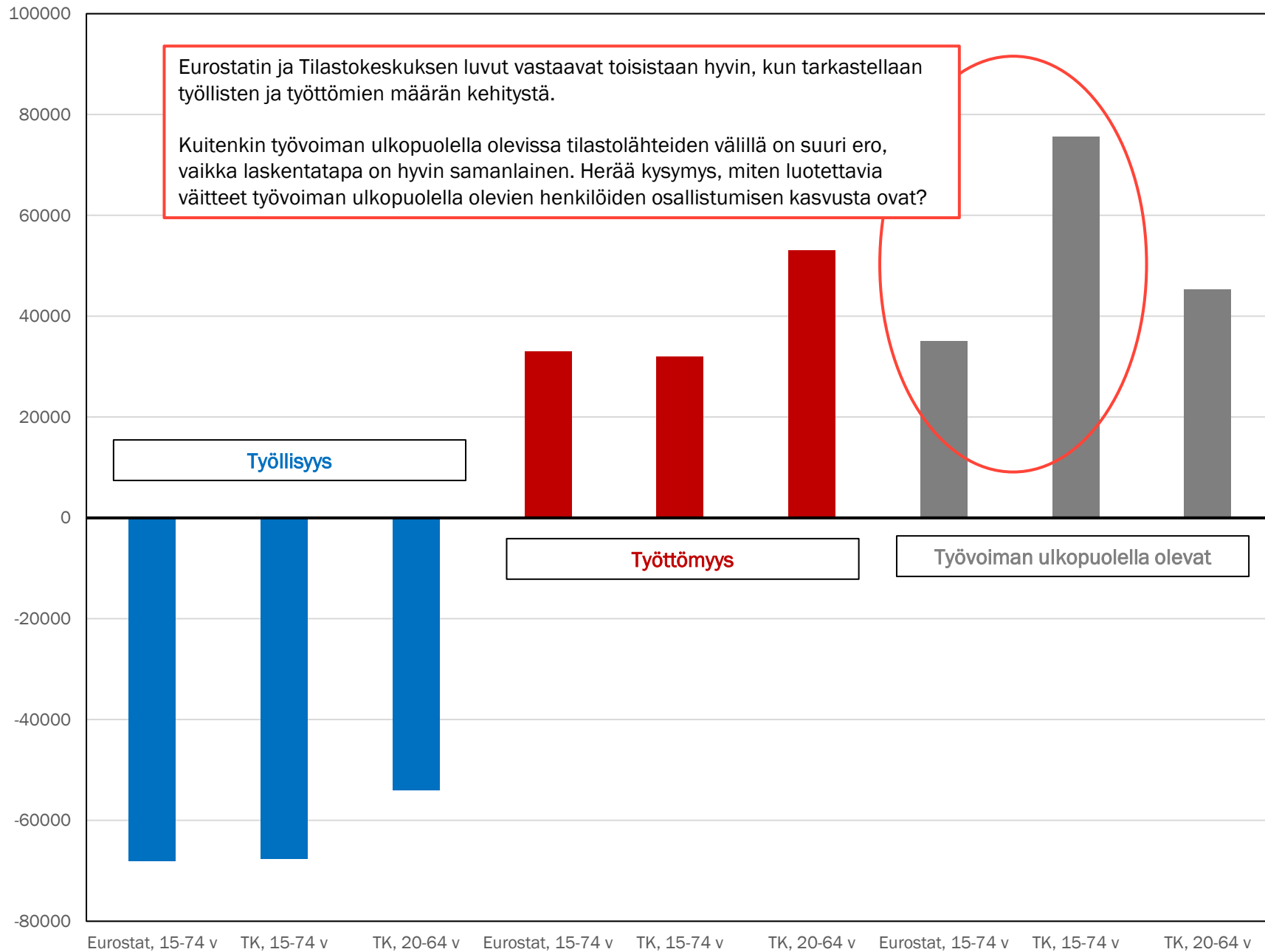
Työmarkkinavirtojen kehitys

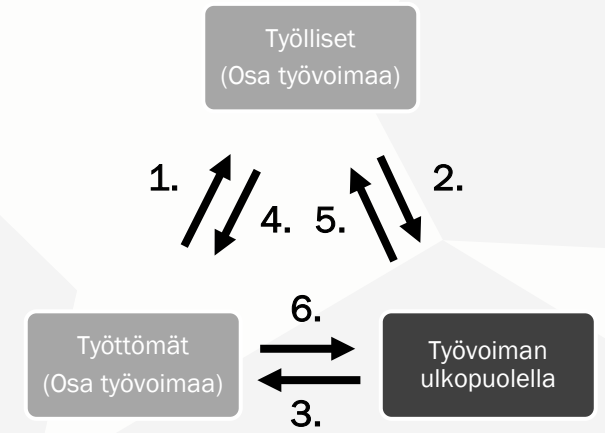
Havainnekuva työmarkkinavirroista

Työmarkkinavarantojen kumulatiiviset nettomuutokset (2023Q3-2025Q3)

Havainnekuva työmarkkinavirroista

Työllisyyden nettomuutos

$$= (1. + 5.) - (2. + 4.)$$

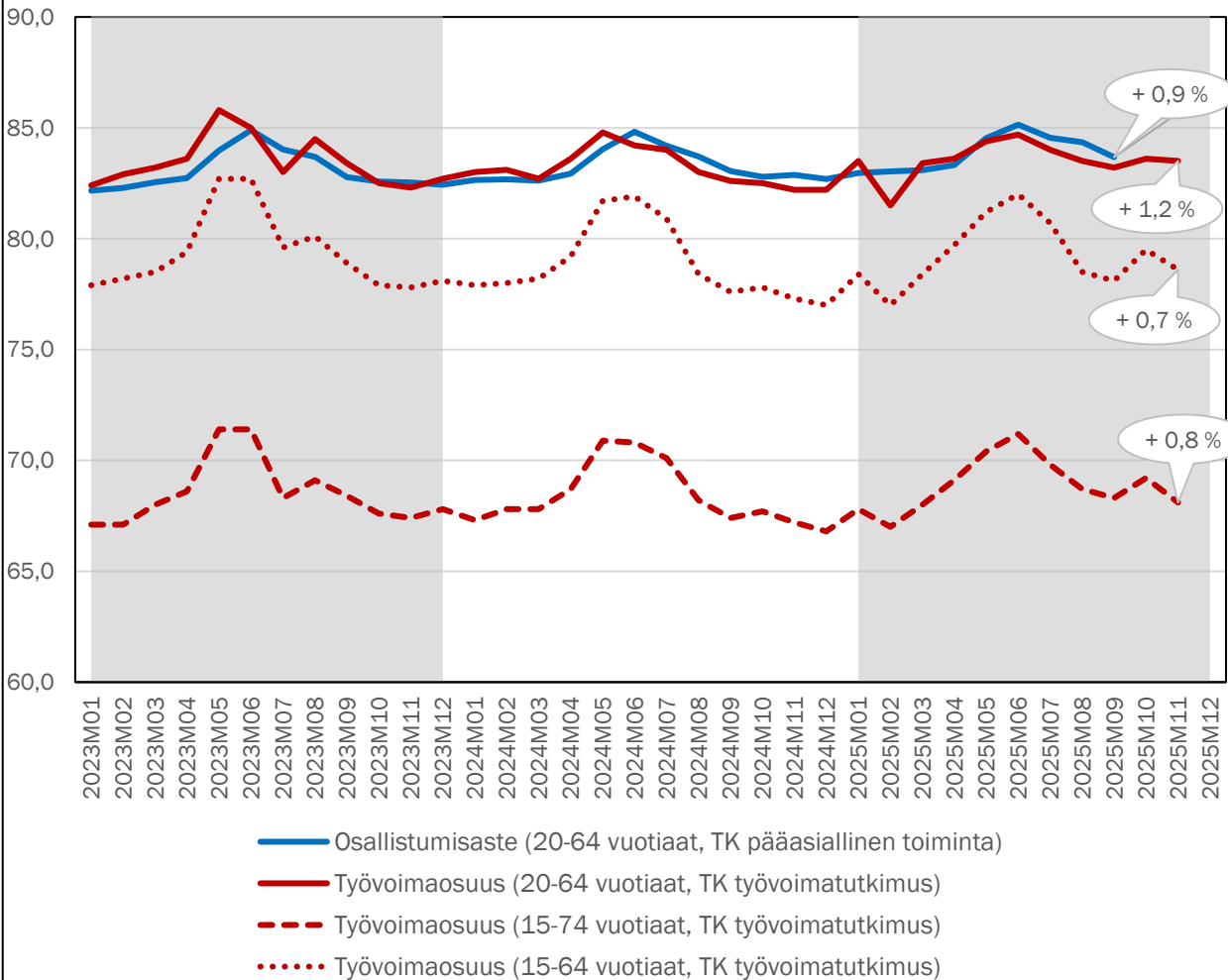
Työttömyyden nettomuutos

$$= (3. + 4.) - (1. + 6.)$$

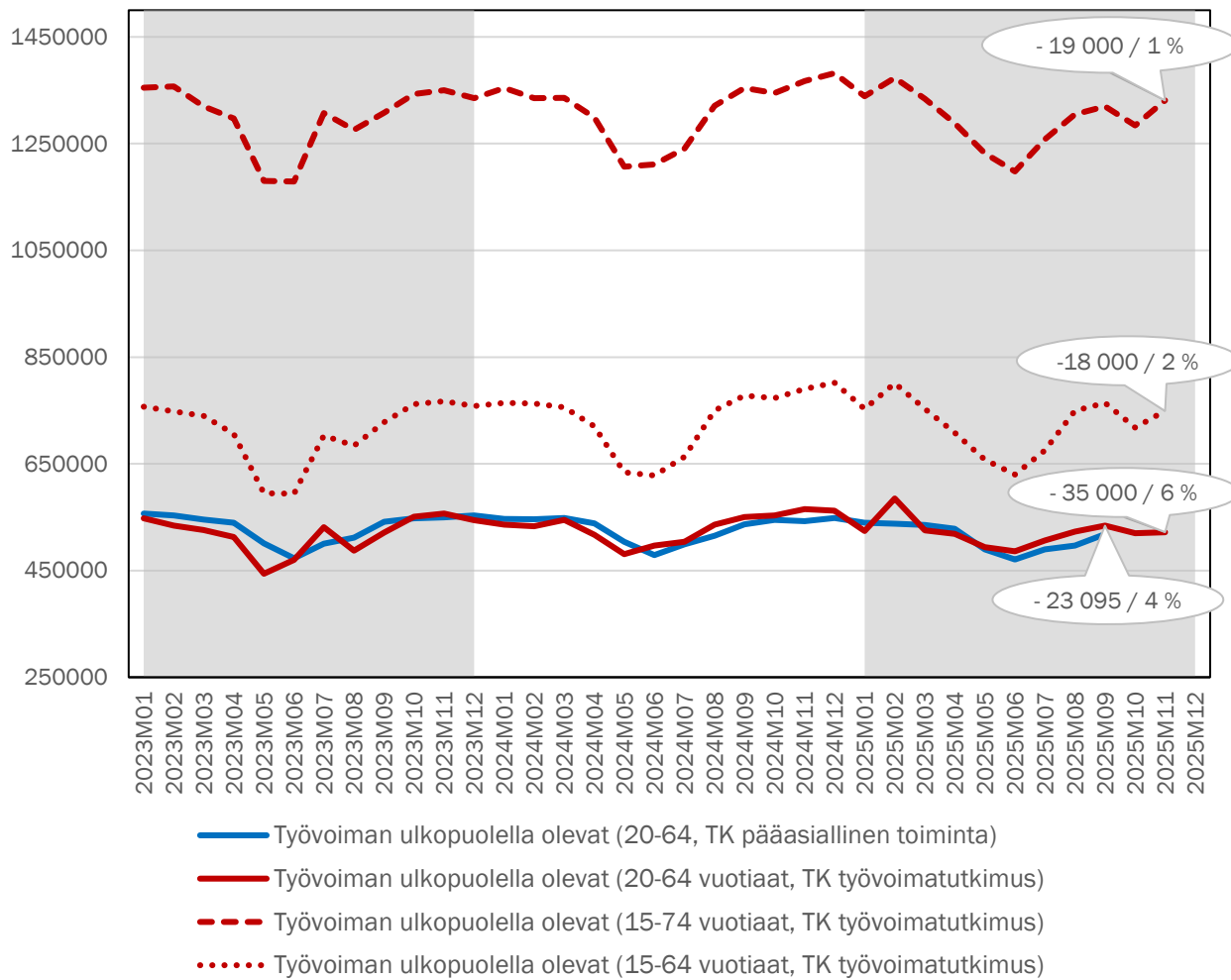
Työvoiman ulkopuolella olevien nettomuutos

$$= (2. + 6.) - (3. + 5.)$$

Osallistuminen työmarkkinoille (% väestöstä)

Työvoiman ulkopuolella olevien määrä

	20-64 vuotiaat (TK, pääasiallinen toiminta)		20-64 vuotiaat (TK, työvoimatutkimus)		15-74 vuotiaat (TK, työvoimatutkimus)		15-64 vuotiaat (TK, työvoimatutkimus)	
	Työlliset	Työttömät	Työlliset	Työttömät	Työlliset	Työttömät	Työlliset	Työttömät
2023M01	0	0	0	0	0	0	0	0
2023M02	5934	-1504	37000	-21000	24000	-25000	33000	-22000
2023M03	19189	-4978	38000	-14000	52000	-18000	36000	-17000
2023M04	33833	-12548	40000	-3000	48000	11000	41000	13000
2023M05	85980	-24739	93000	14000	122000	55000	109000	59000
2023M06	101984	-10823	105000	-22000	179000	0	170000	1000
2023M07	60893	5060	41000	-17000	68000	-16000	77000	-14000
2023M08	76418	-15935	81000	-11000	104000	-19000	101000	-14000
2023M09	48877	-13211	48000	-8000	70000	-13000	59000	-12000
2023M10	38547	-6455	39000	-24000	47000	-21000	39000	-21000
2023M11	31995	266	29000	-16000	44000	-21000	38000	-19000
2023M12	11297	18239	35000	-7000	52000	-12000	43000	-12000
2024M01	6321	31494	17000	21000	3000	20000	6000	20000
2024M02	9244	31564	32000	11000	35000	9000	19000	11000
2024M03	9649	30274	8000	24000	0	43000	-7000	46000
2024M04	30275	20474	17000	46000	30000	52000	21000	55000
2024M05	75201	10557	65000	35000	87000	88000	73000	90000
2024M06	89805	21507	75000	7000	138000	31000	136000	32000
2024M07	51882	40686	52000	23000	122000	18000	115000	21000
2024M08	59082	21834	37000	8000	59000	3000	43000	6000
2024M09	38875	23617	22000	13000	16000	16000	8000	19000
2024M10	25511	30773	17000	18000	28000	17000	18000	17000
2024M11	21234	37914	7000	20000	12000	15000	6000	17000
2024M12	2548	50908	13000	18000	-4000	15000	-4000	17000
2025M01	-8658	71874	11000	59000	-2000	58000	2000	60000
2025M02	-6707	72669	-30000	39000	-30000	52000	-39000	55000
2025M03	-325	68040	4000	65000	-12000	74000	-10000	74000
2025M04	16875	58038	23000	53000	32000	77000	33000	76000
2025M05	64001	48706	50000	51000	68000	97000	61000	99000
2025M06	72151	59805	58000	52000	115000	83000	104000	85000
2025M07	34664	79039	35000	53000	79000	58000	81000	61000
2025M08	49487	60078	24000	48000	36000	56000	17000	53000
2025M09	28082	61666	17000	47000	31000	48000	12000	47000
2025M10			31000	48000	53000	65000	43000	65000
2025M11			10000	69000	8000	65000	11000	66000
2025M12								

Työllisten ja työttömien määrän kehitys

Henkilömäärän muutos suhteessa 2023M1

Valitulla ajanjaksolla koko väestö on kasvanut:

- 20-64 vuotiaat: ~ + 50 tuhatta
- 15-74 vuotiaat: ~ + 49 tuhatta

Valitulla ajanjaksolla työvoiman ulkopuolella olevien määrä on laskenut:

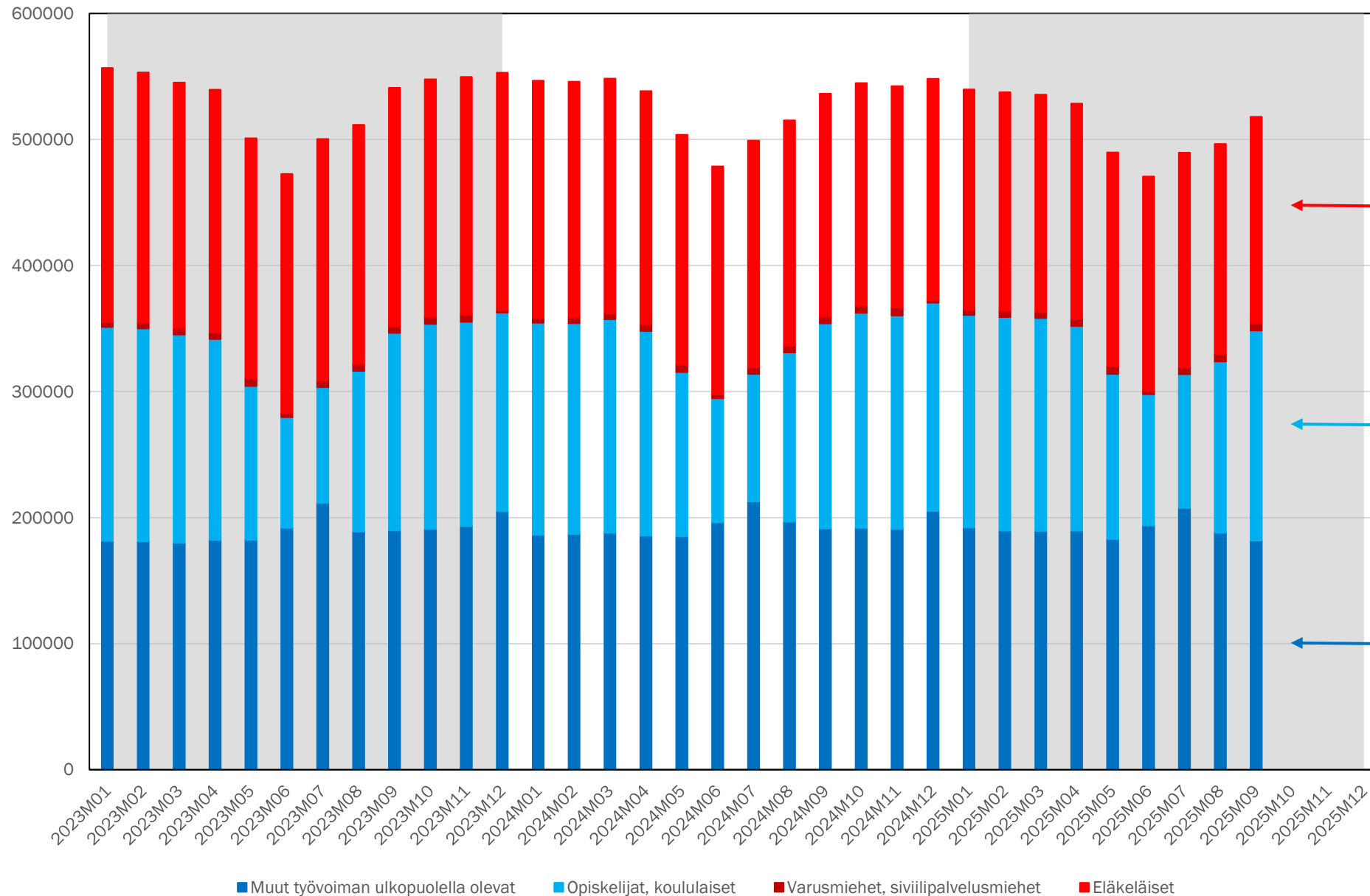
- 20-64 vuotiaat: ~ - 23-35 tuhatta
- 15-74 vuotiaat: ~ - 18 tuhatta

Valitulla ajanjaksolla työttömien määrä on kasvanut:

- 20-64 vuotiaat: ~ + 65 tuhatta
- 15-74 vuotiaat: ~ + 65 tuhatta

→ Työttömien määrä on kasvanut selvästi enemmän kuin työvoiman ulkopuolella olevien määrä on laskenut.

Työvoiman ulkopuolella olevat (20-64 vuotiaat, TK pääasiallinen toiminta)

Eläkeläisten määrässä on havaittavissa pientä laskua yli ajan (n. 35 tuhatta henkilöä).

Eläkeiän nousun vaikutusta?

Opiskelijoissa luontaista vaihtelua opintojen alkamisen ja päättymisen mukaan, ei havaittavaa trendiä.

”Kaatoluokassa” ei ole tapahtunut käytännössä lainkaan muutosta.

Havainto ei tue käsitystä, että sosiaaliturvaleikkaukset olisivat lisänneet työmarkkinoille osallistumista.

Johtopäätöksiä

- Arviot työmarkkinoille osallistumisesta riippuvat paljon valitusta tilastosta ja aikavälistä.
 - Osallistuminen on kasvanut enintään parilla kymmenellä tuhannella henkilöllä.
 - Eniten viitteitä osallistumisen kasvusta on havaittavissa 20-64 -vuotiailla. Tässä ikäryhmässä saattaa näkyä eläkeiän nousun vaikutuksia.
- Jos työmarkkinoille osallistuminen olisi kasvanut, tämän pitäisi heijastua myös työvoimaosuuteen*.
 - Työvoimaosuus ei kuitenkaan ole kasvanut, eikä sen edes ennusteta kasvavan.
- Työmarkkinoille osallistuminen ei vaikuta nousseen lainkaan siinä ryhmässä ("muut"), jossa työmarkkinoille osallistumisen voisi olettaa tapahtuneen.
 - Vrt. opiskelijat, varusmiehet tai eläkeläiset – näissä ryhmissä on selkeästi havaittava syy, miksi työmarkkinoille ei osallistuta.
 - Havainto ei tue käsitystä, että leikkaukset olisivat lisänneet työmarkkinoille osallistumista.
- Lisäksi työvoimaa on kasvattanut väestönkasvu, mutta heikon suhdanteen oloissa kasvua kohdistuu työttömyyteen.
 - Esimerkiksi nuorisotyöttömien (alle 20/25 -vuotiaat) määrä on kasvanut viime vuosien aikana runsaasti.
- Joka tapauksessa työttömyys on kasvanut niin paljon, että työmarkkinoille osallistumisen kasvulla tilannetta on mahdoton selittää.

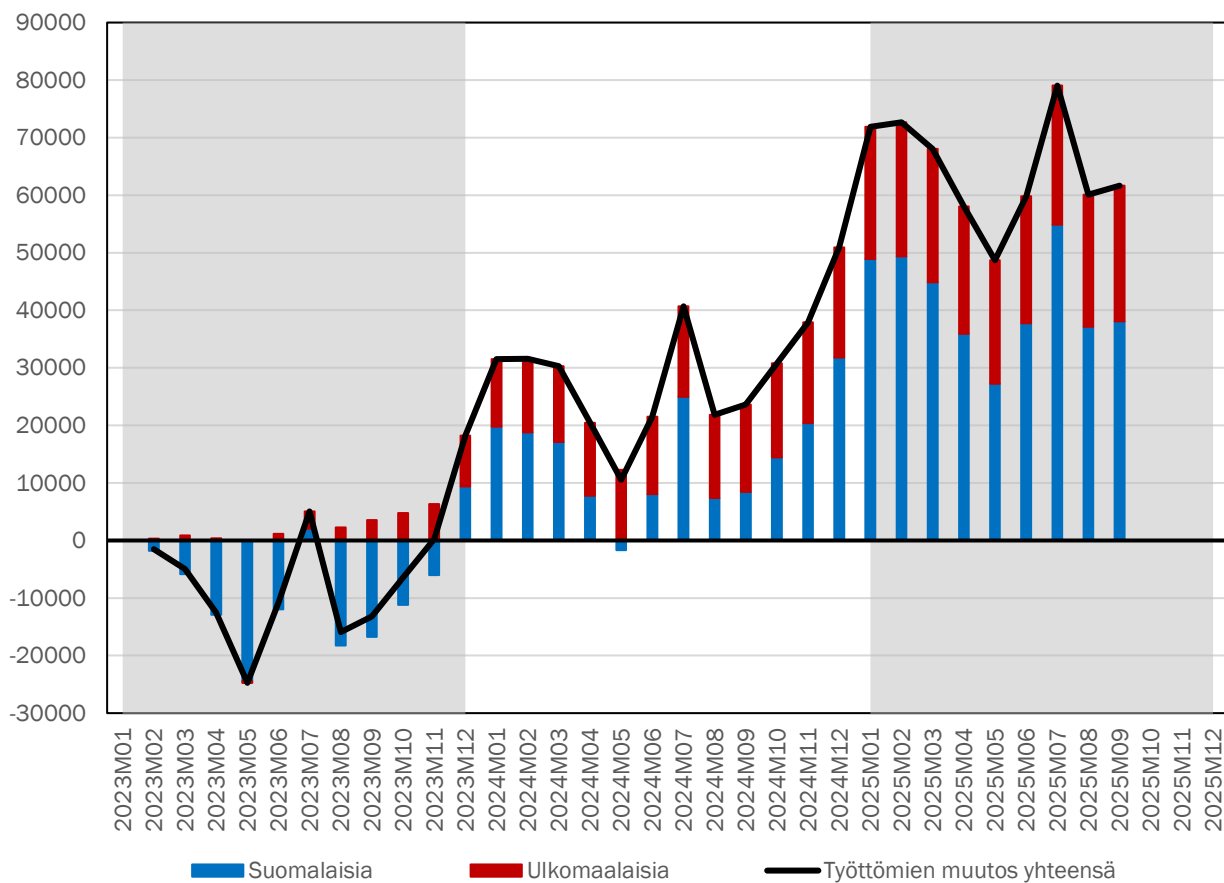
→ Väitteessä voi olla hieman perää, mutta sitä liioitellaan voimakkaasti.

* Työvoimaosuus eli osallistumisaste mittaa työllisten ja työttömien (=työvoiman) osuutta samanikäisestä väestöstä.

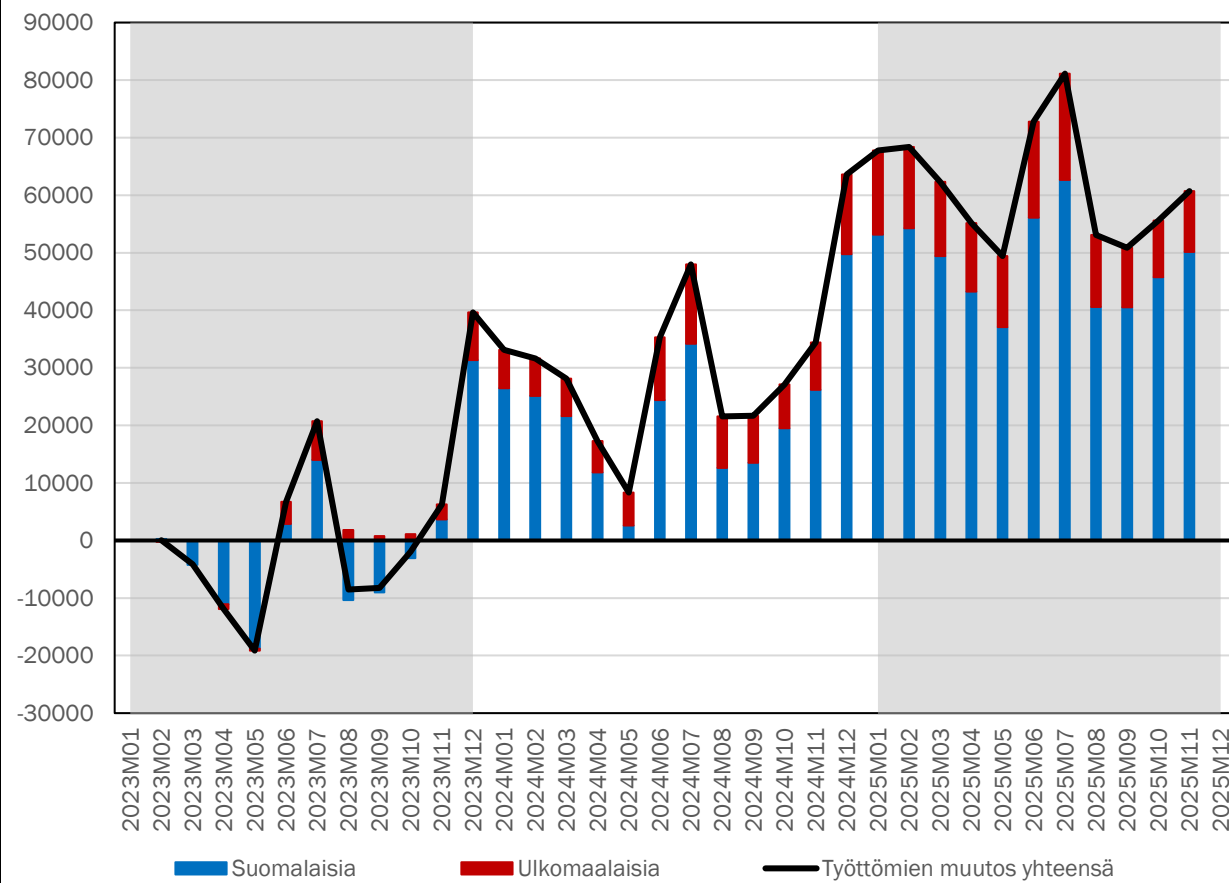
VÄITE 3

Työttömyys johtuu maahan- muutosta

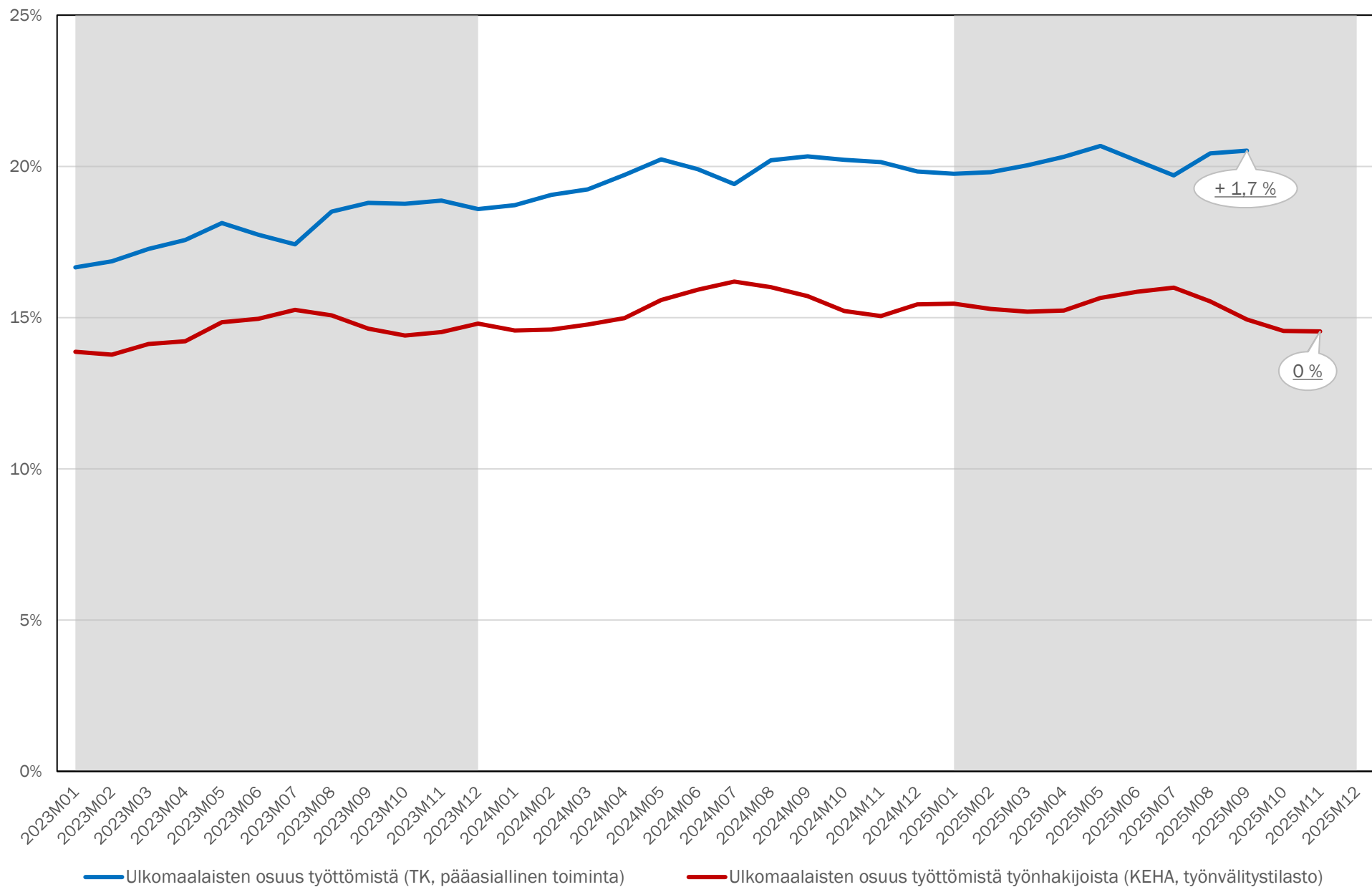
Muutos työttömyydessä suhteessa 2023M1
(TK, pääasiallinen toiminta)

Muutos työttömyydessä suhteessa 2023M1
(KEHA, työnvälitystilasto)

Ulkomaalaisten osuus kaikista työttömistä

Johtopäätöksiä

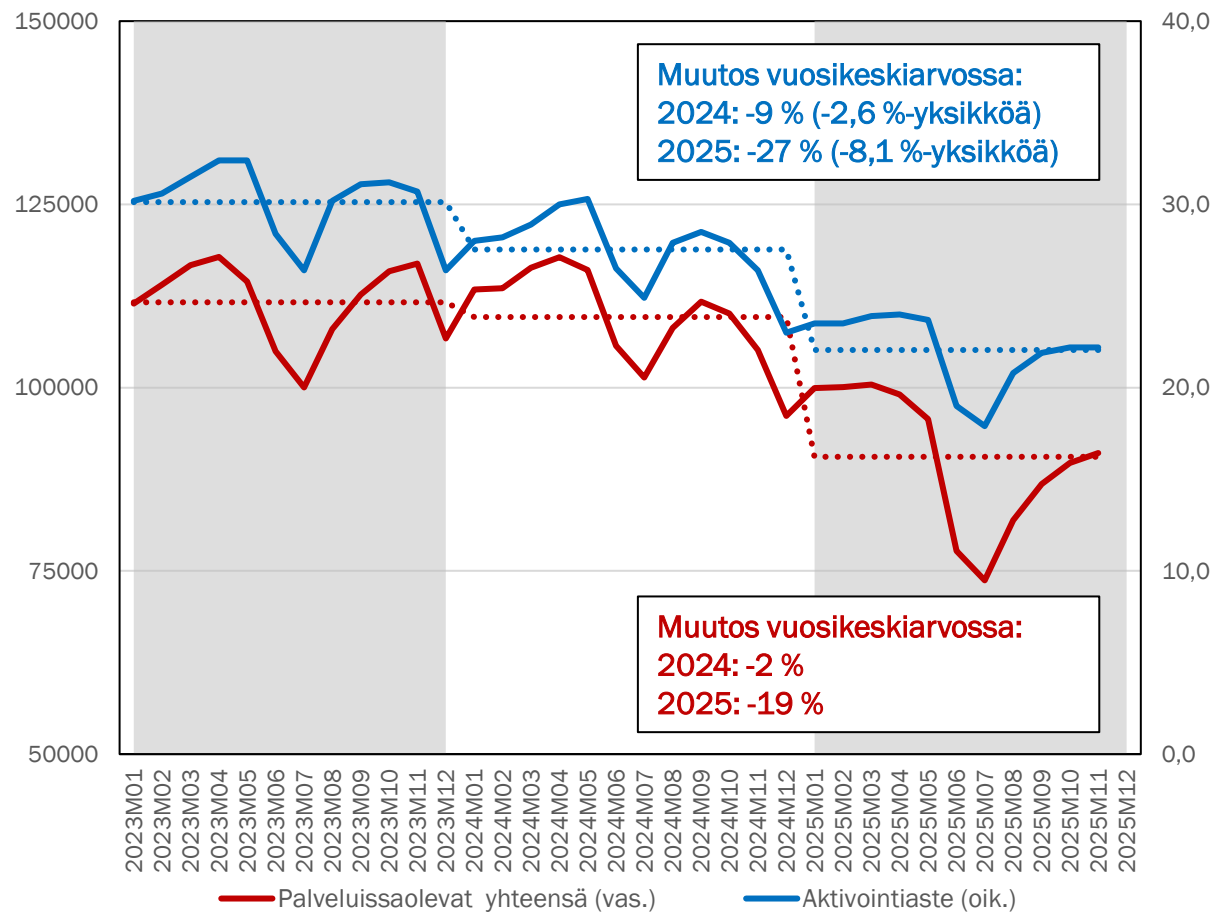
- Maahanmuuttajat selittää osin työttömyyttä viime vuosina.
 - Maahanmuuttajien osuus kasvusta on hetkellisesti ollut n. 50 %, mutta laskenut n. 20–30 % tasolle.
 - Maahanmuuttajien osuus kaikista työttömistä on saattanut kasvaa (tilastosta riippuen) pari prosenttiyksikköä.
- Maahanmuuttajia koskevissa väitteissä menee sekaisin se, mistä työttömyys johtuu ja keihin se kohdistuu.
 - Maahanmuuttajat eivät ole aiheuttaneet työttömyyttä, eikä tällaisia väitteitä ole osoitettu.
 - Sen sijaan työttömyys on kohdistunut osin maahanmuuttajiin.
- Vaikka maahanmuuttajien työttömyys on hieman kasvanut, selvä enemmistö työttömistä on kantasuomalaisia.
 - Erityisesti vuoden 2025 aikana työttömyys on kasvanut kantasuomalaisten parissa.
- Maahanmuuttajien työttömyyden taustalla on todennäköisesti useita työmarkkina-asemaa heikentäviä tekijöitä.
 - Mm. puutteet kielitaidossa, matala koulutustaso, osaamisen heikko tunnistaminen, syrjintä ja stereotypiat.
 - Vastaavat tekijät korostuvat myös kantasuomalaisten työttömyydessä.

→ Väitettä liioitellaan ja käytetään epätasällisesti tai harhaanjohtavasti.

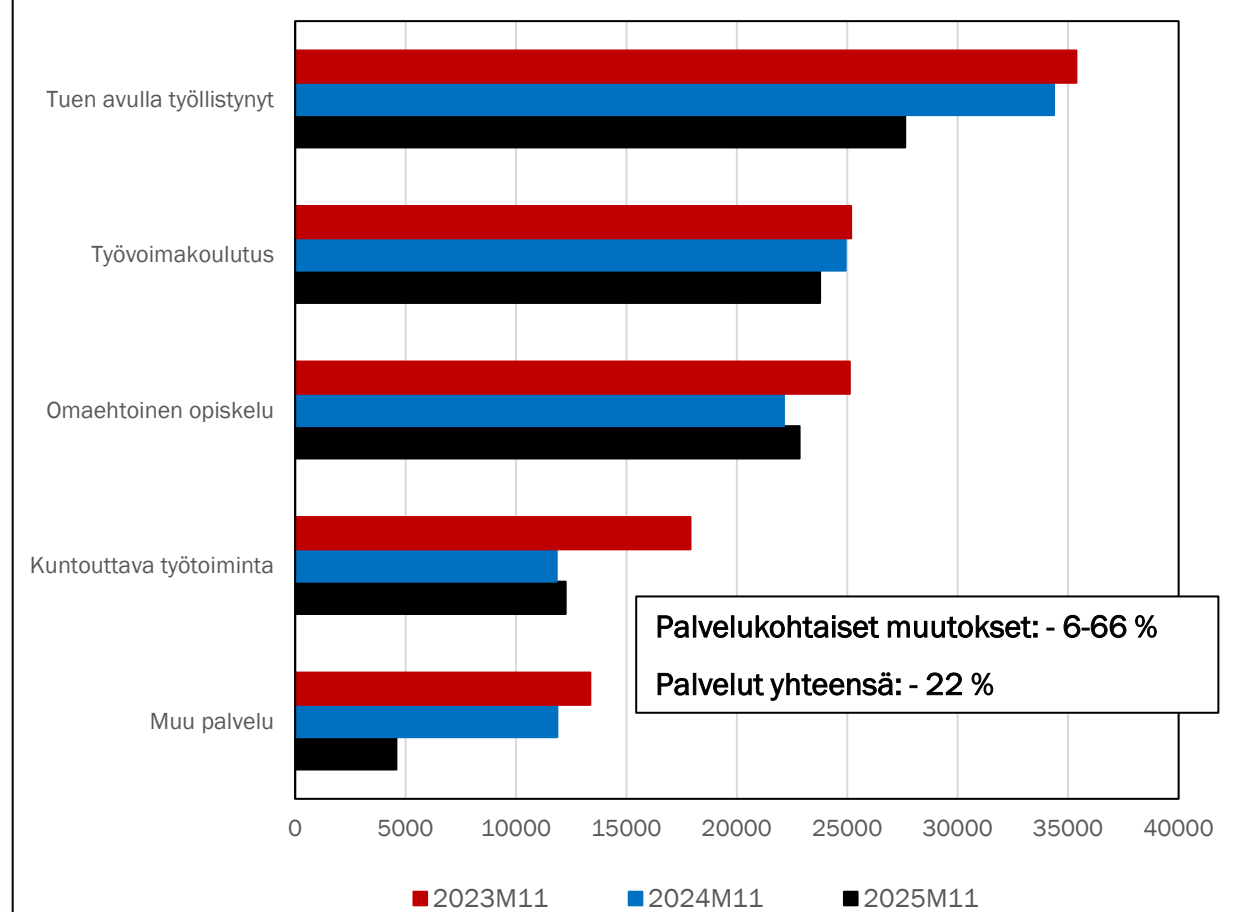
VÄITE 4

**Työttömyys
kasvaa, koska
palveluiden
tarjonta on
laskenut**

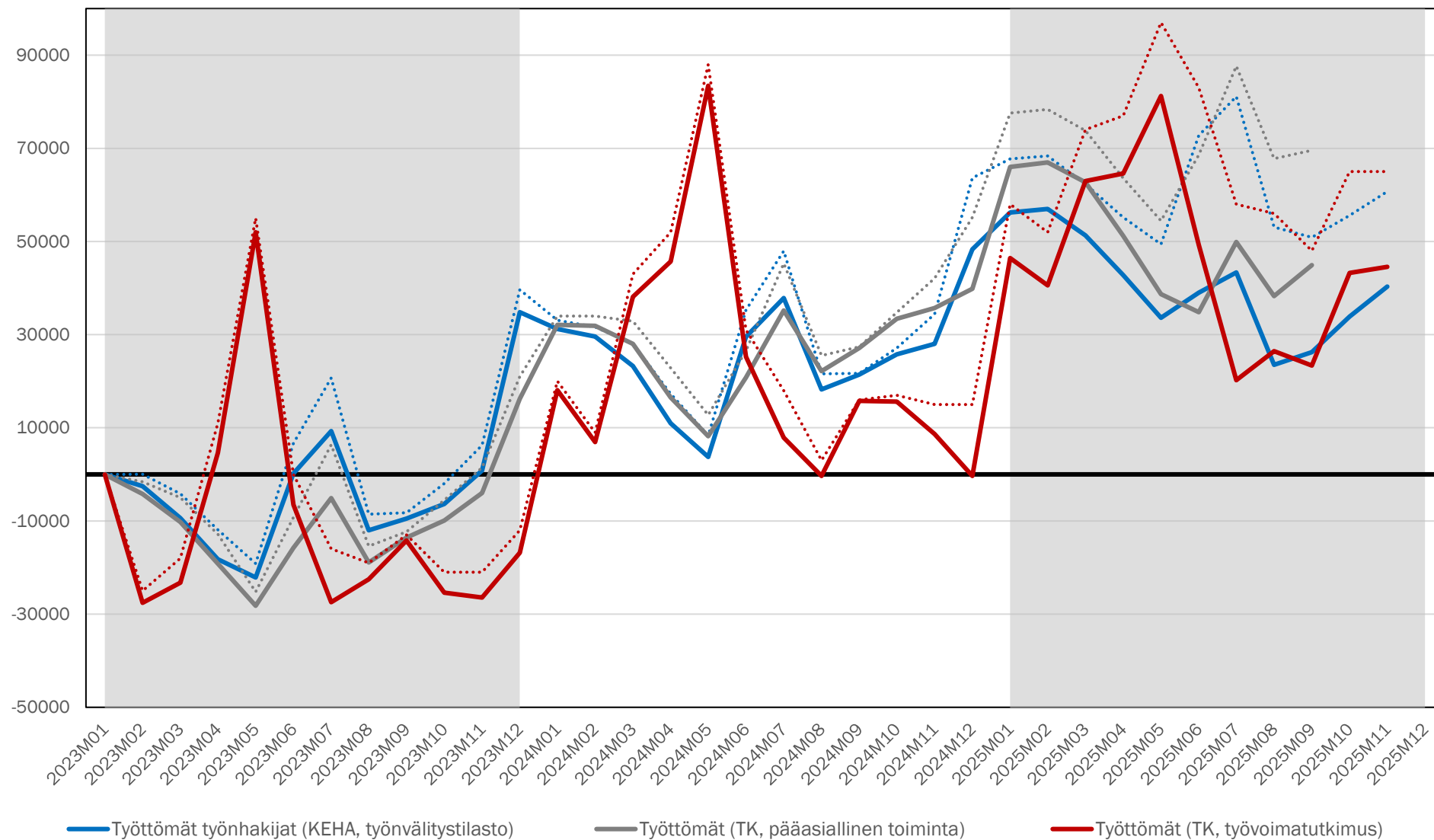
Työllisyyspalveluiden käyttö (KEHA, työnvälitystilasto)

Palveluiden käyttäjämäärän muutos (KEHA, työnvälitystilasto)

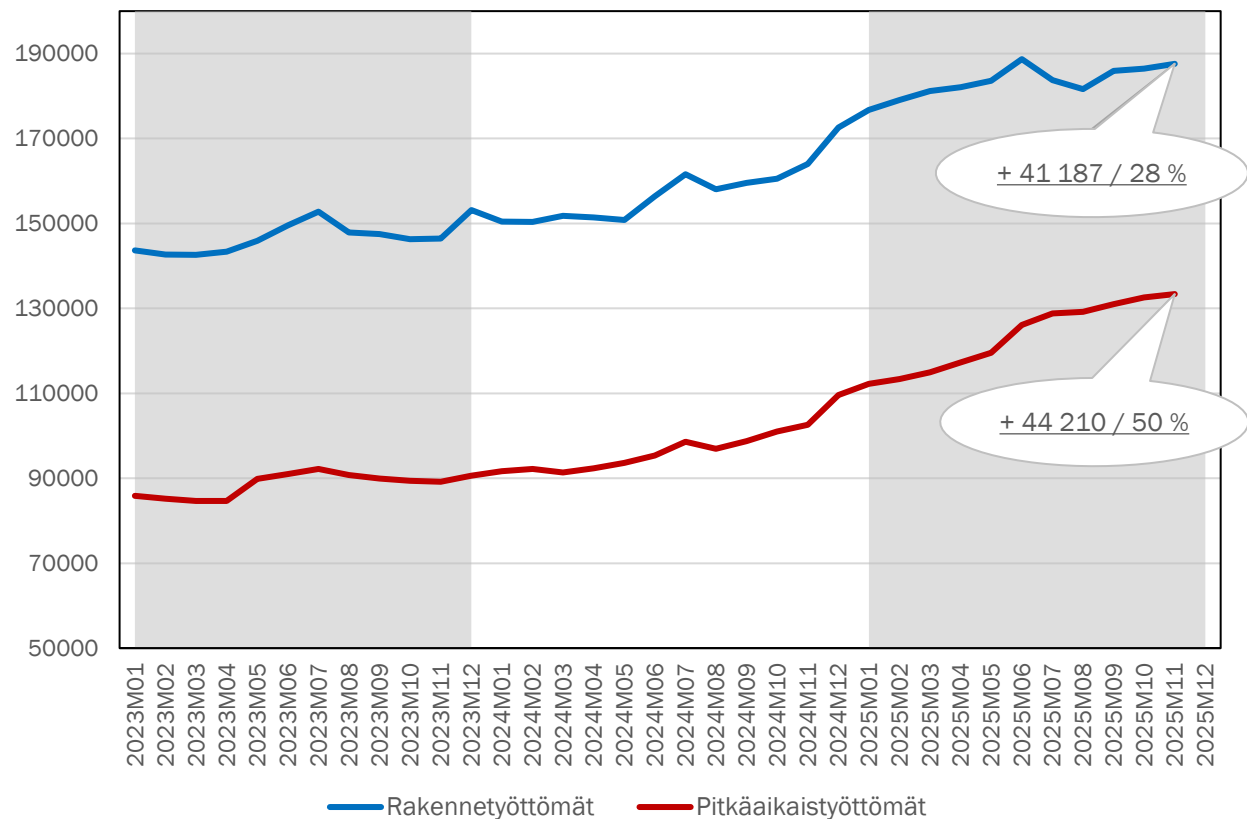
Muutos työttömydessä suhteessa 2023M1, oikaistuna* työllisyyspalveluiden muutoksilla

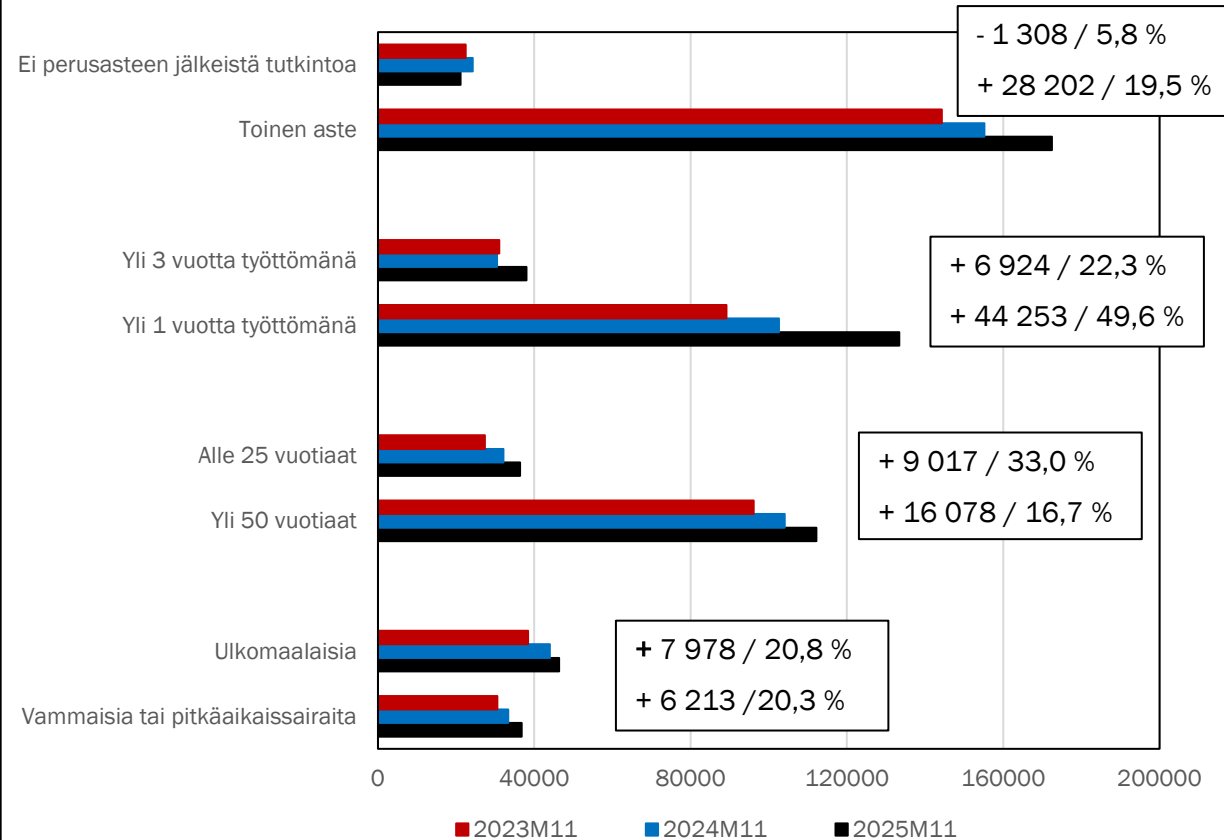
Käyrien välinen ero kuvaa sitä osuutta työttömyydestä, jonka työllisyyspalveluiden käytön vähentyminen voisi enimmillään selittää.

*) Työttömyysindikaattoreita on oikaistu vähentämällä työllisyyspalveluiden käyttäjämäärän muutokset työttömyyden kasvusta täysimääräisesti. Alkuperäiset sarjat kuviossa katkoviivoilla. Ajanjaksolla työllisyyspalveluiden ja työttömyyden välinen r^2 : - 0,51-0,79.

Rakennetyöttömyyden* kehitys (KEHA, työnvälitystilasto)

Työttömät työnhakijat eri ryhmissä (KEHA, työnvälitystilasto)

*) Rakennetyöttömyyteen lasketaan myös pitkäaikaistyöttömät. Tämän lisäksi rakennetyöttömiä luetaan rinnasteiset pitkäaikaistyöttömät, palvelulta työttömäksi jääneet sekä palvelulta palvelulle siirtyneet.

Johtopäätöksiä

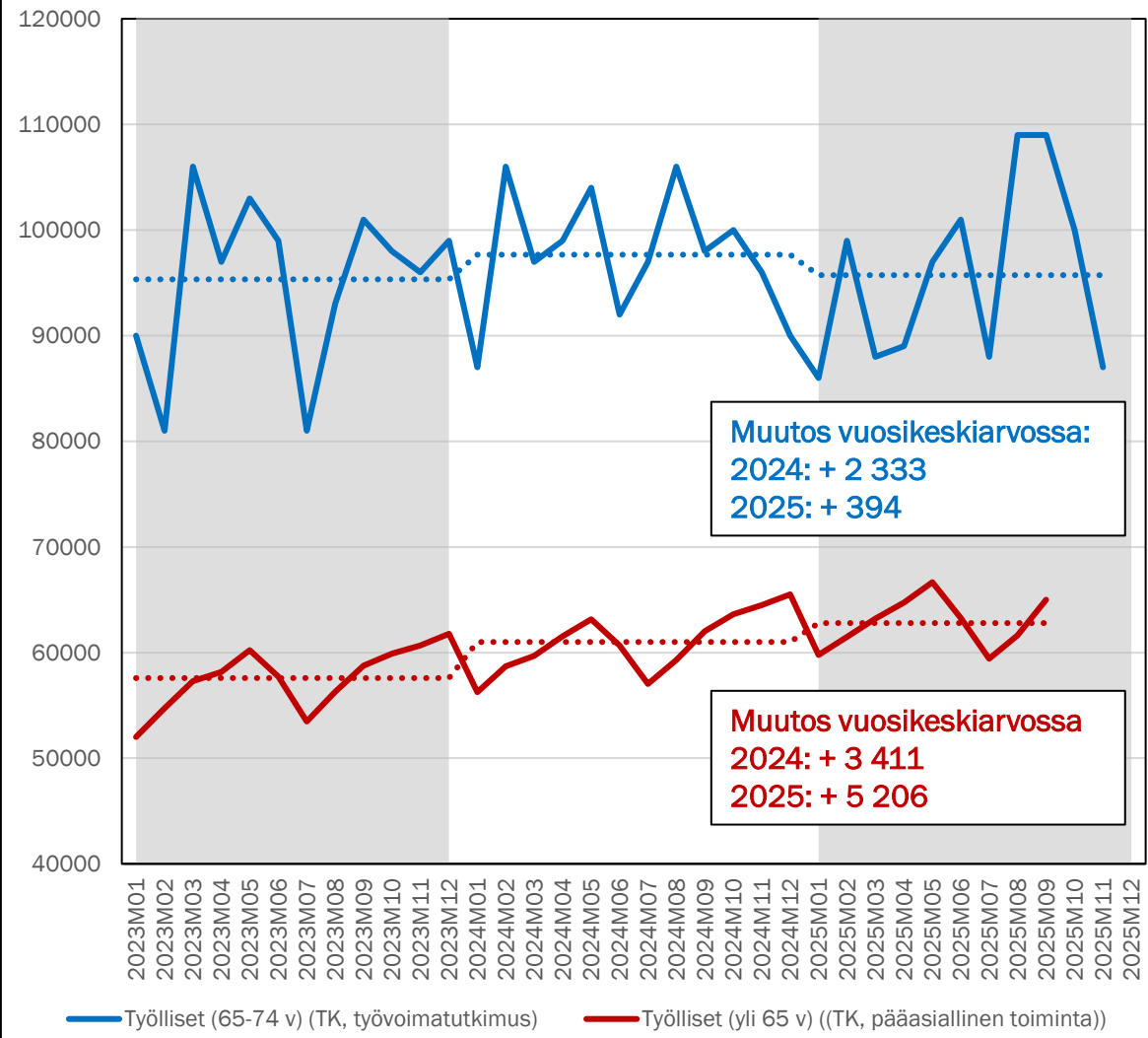
- Työllisyyspalveluiden tarjonnan lasku selittänee osan työttömyyden kasvusta.
 - Työttömyys on kuitenkin kasvanut enemmän kuin mitä palveluiden käyttäjämäärä on laskenut.
- Vaikka havainto selittää työttömyyden kasvua, kyseessä ei ole ”hyvä syy”.
 - Apua tarvitsevien palvelutarve ei poistu sillä, että palveluiden saatavuutta heikkenee.
 - Työttömyys on kasvanut juuri niissä ryhmissä, jotka todennäköisimmin tarvitsevat tukea työllistymiseen.
 - Vrt. ikääntyneet, enintään 2. asteen koulutuksen saaneet, pitkäaikaistyöttömät, osatyökykyiset, ...
- Vaikka työttömyys on kasvanut, uusien työttömyysjaksojen määrissä ei ole tapahtunut merkittävää kasvua.
 - Ongelma vaikuttaa olevan se, että työttömyysjaksot pitkittyvät ja pitkäaikaistyöttömyys kasvaa.
 - Huom: työllisyyspalveluiden yksi keskeinen tarkoitus on juuri katkaista työttömyysjaksoja pitkittymästä.

→ Väitteessä on perää, mutta tämä selittää työttömyyden kasvusta vain osan.

VÄITE 5

**Eläkkeeltä on
siirtynyt paljon
väkeä
työmarkkinoille**

Yli 65 vuotiaiden työllisyyden kehitys

	TK, työvoimatutkimus	TK, pääasiallinen toiminta	KEHA, työvälitystilasto	
	Työttömät (65-74 v)	Työttömät (yli 65 v)	Työnhakijat (yli 65 v)	Työttömät työnhakijat (yli 65 v)
2023M01	6000	1305	2076	1039
2023M02	3000	1373	2090	1028
2023M03	5000	1472	2115	1027
2023M04	4000	1558	2140	1066
2023M05	2000	1609	2148	1064
2023M06	5000	1709	2079	1047
2023M07	4000	1829	2085	1051
2023M08	1000	1876	2135	1082
2023M09	5000	1960	2153	1073
2023M10	6000	2051	2217	1177
2023M11	4000	2151	2195	1146
2023M12	6000	2340	2267	1206
2024M01	6000	2504	2377	1287
2024M02	4000	2555	2334	1220
2024M03	3000	2718	2385	1257
2024M04	3000	2809	2425	1284
2024M05	4000	2881	2422	1289
2024M06	5000	3057	2413	1305
2024M07	3000	3259	2462	1364
2024M08	3000	3280	2454	1343
2024M09	3000	3397	2436	1293
2024M10	6000	3563	2443	1312
2024M11	4000	3684	2428	1297
2024M12	4000	3905	2524	1400
2025M01	4000	4242	2703	1524
2025M02	3000	4322	2706	1517
2025M03	6000	4498	2796	1541
2025M04	7000	4653	2793	1566
2025M05	4000	4815	2842	1611
2025M06	4000	5199	2892	1645
2025M07	3000	5505	2969	1731
2025M08	9000	5607	3011	1761
2025M09	7000	5785	3010	1736
2025M10	6000		2955	1691
2025M11	5000		2912	1662
Muutos	- 1 000	+ 4 480	+ 836	+ 623

Johtopäätöksiä

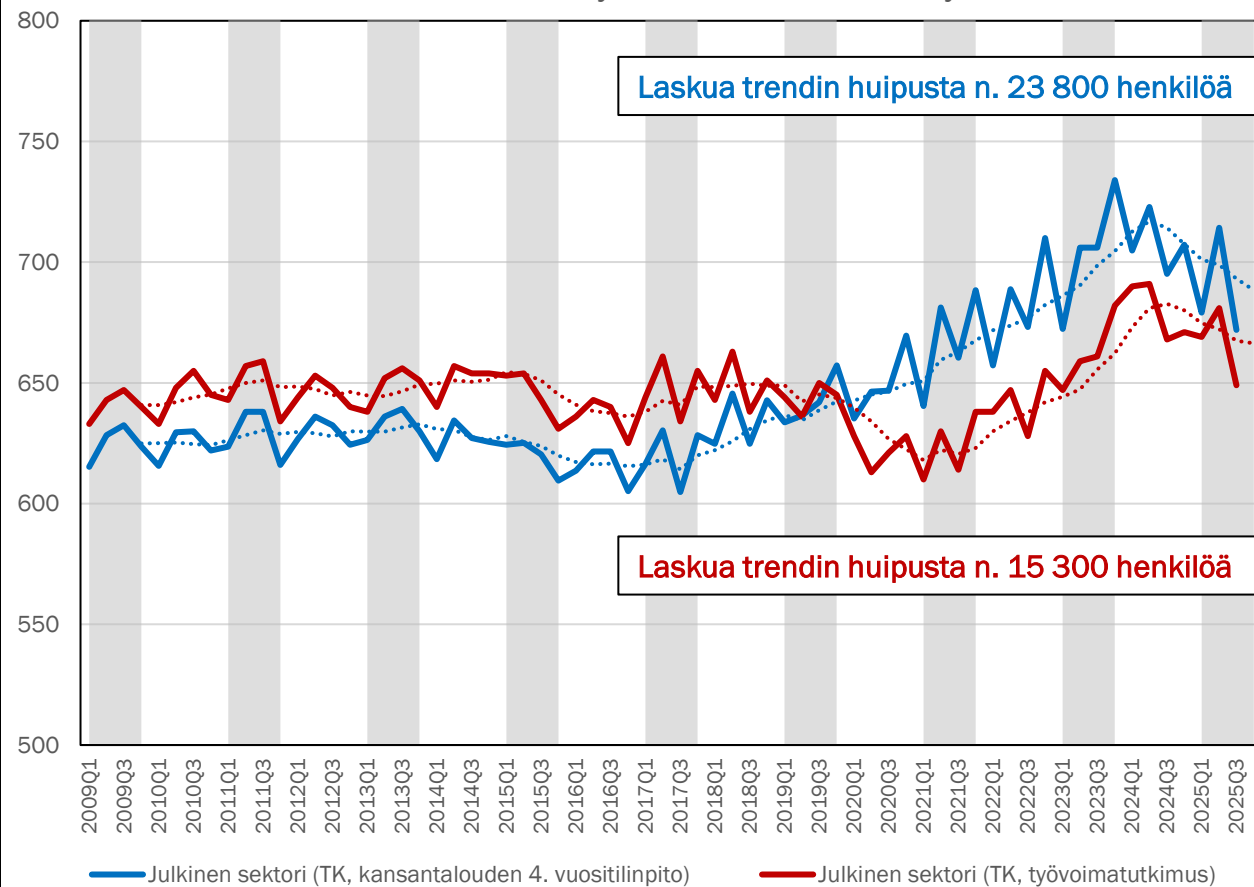
- On havaittavissa viitteitä siitä, että eläkeikäisten määrä työmarkkinoilla olisi kasvanut hieman viime vuosien aikana.
 - Muutokset työllisten ja työttömien määrissä ovat kuitenkin pieniä, muutamia tuhansia.
 - Todennäköisempi syy osallistumisen kasvulle löytyy eläkeiän kynnyksellä olevien työllisyydestä.
- On epäselvää, mikä ilmiön taustalla on.
 - Mikä on esimerkiksi eläkeiän nousun, ostovoimakriisin ja sosiaaliturvaleikkauksien vaikutus?
- Lisäksi on silmiinpistävää, että eläkeikäisten työllisyys näyttää kasvaneen enemmän kuin työttömyys.
 - → Eläkeikäisten työvoimaosuuden kasvun vaikutus on marginaalinen, mutta luultavasti työttömyysastetta supistava.

→ Väitteen tueksi on näyttöä, mutta työttömyyden kasvua väite selittää huonosti.

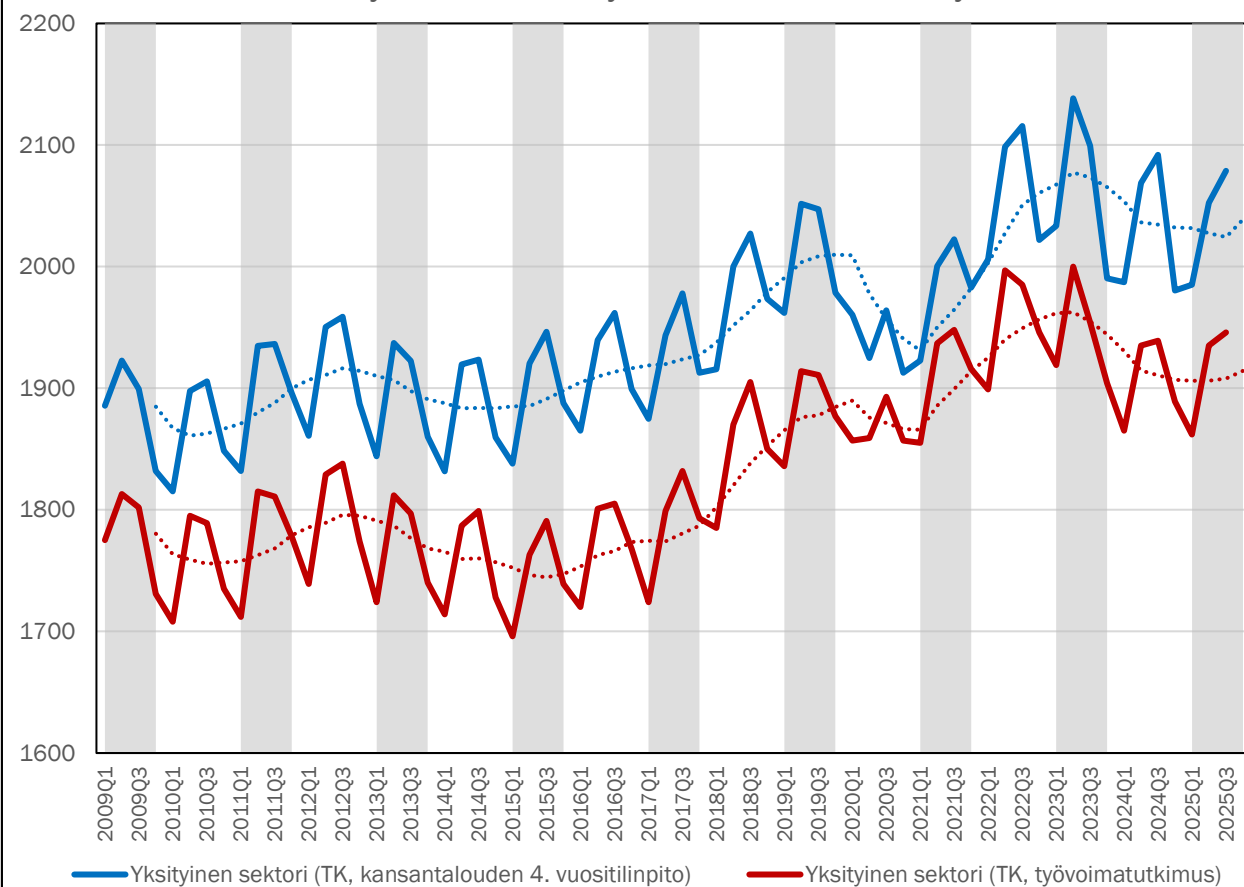
VÄITE 6

**Julkisen
sektorin
työntekijämäärä
on paisunut**

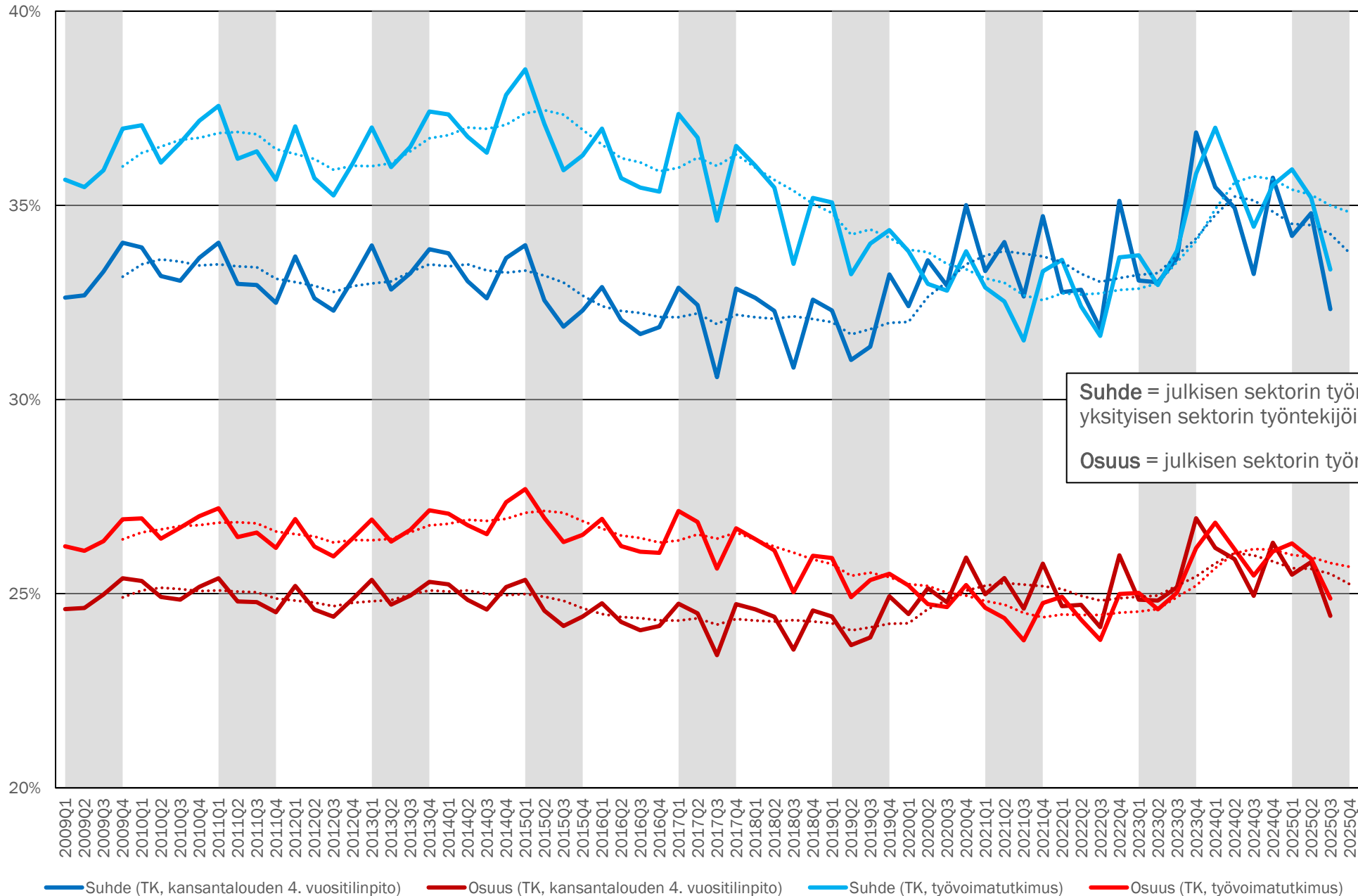
Julkisen sektorin työllisten määrän kehitys

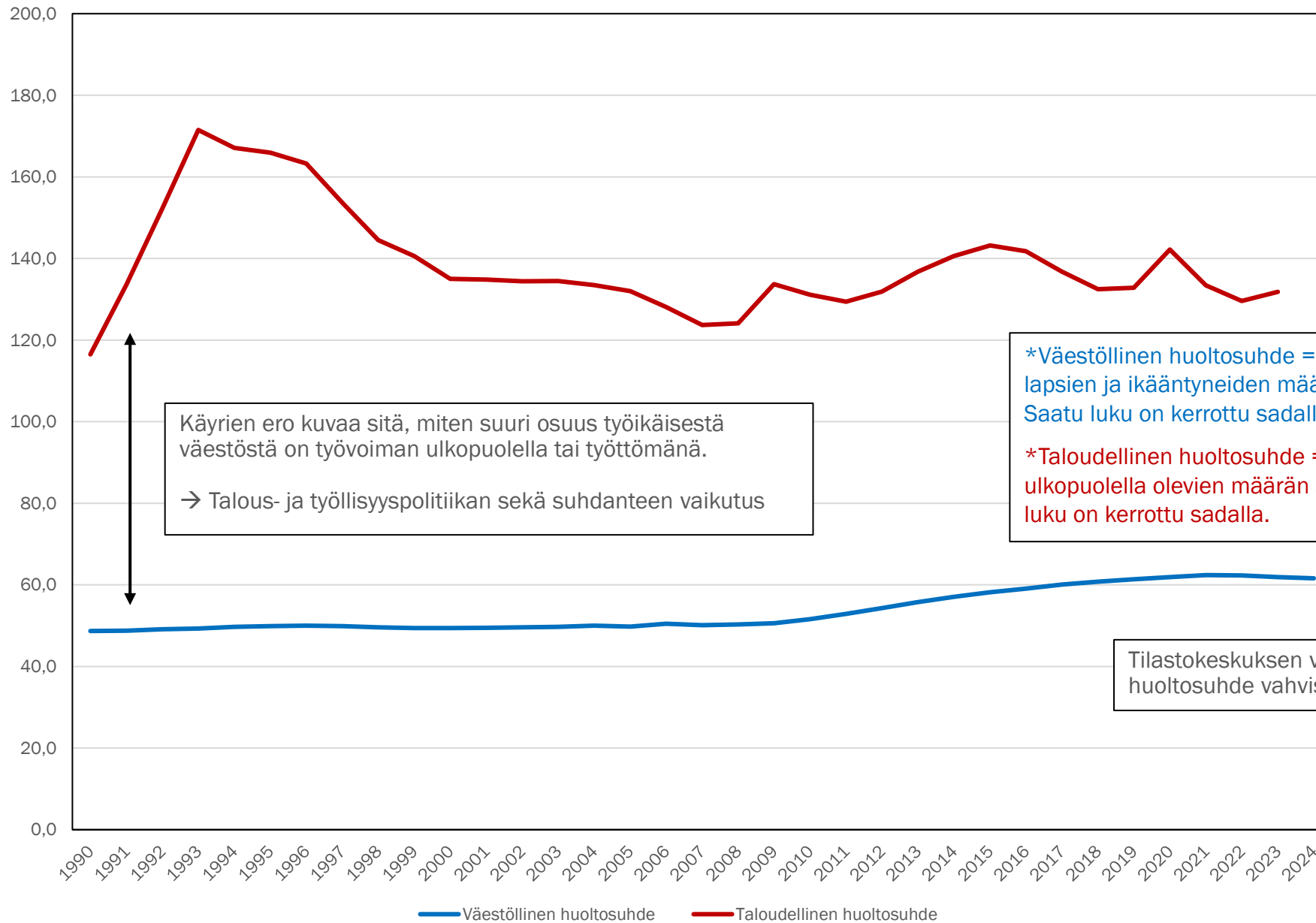
Yksityisen sektorin työllisten määrän kehitys

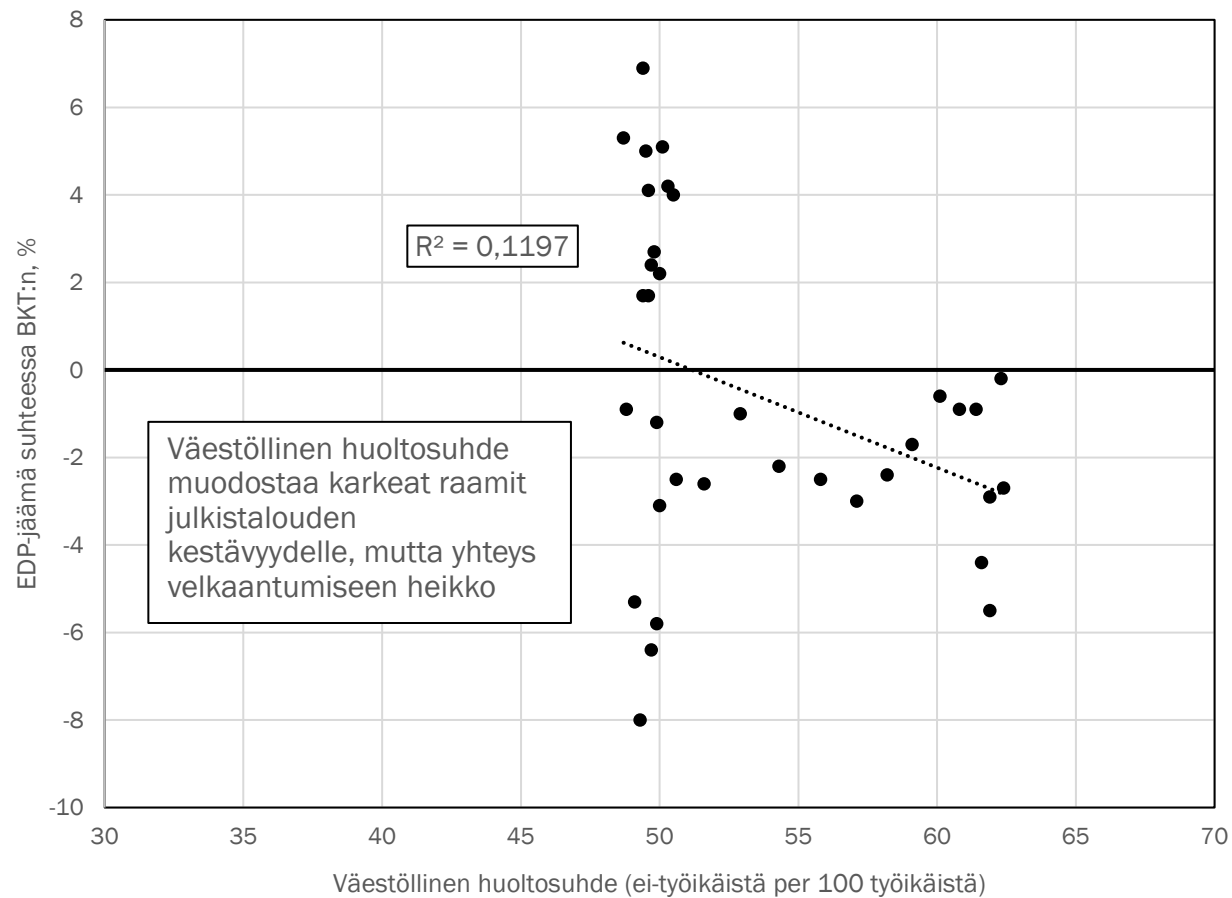
Julkisen sektorin koko verrattuna yksityiseen sektoriin

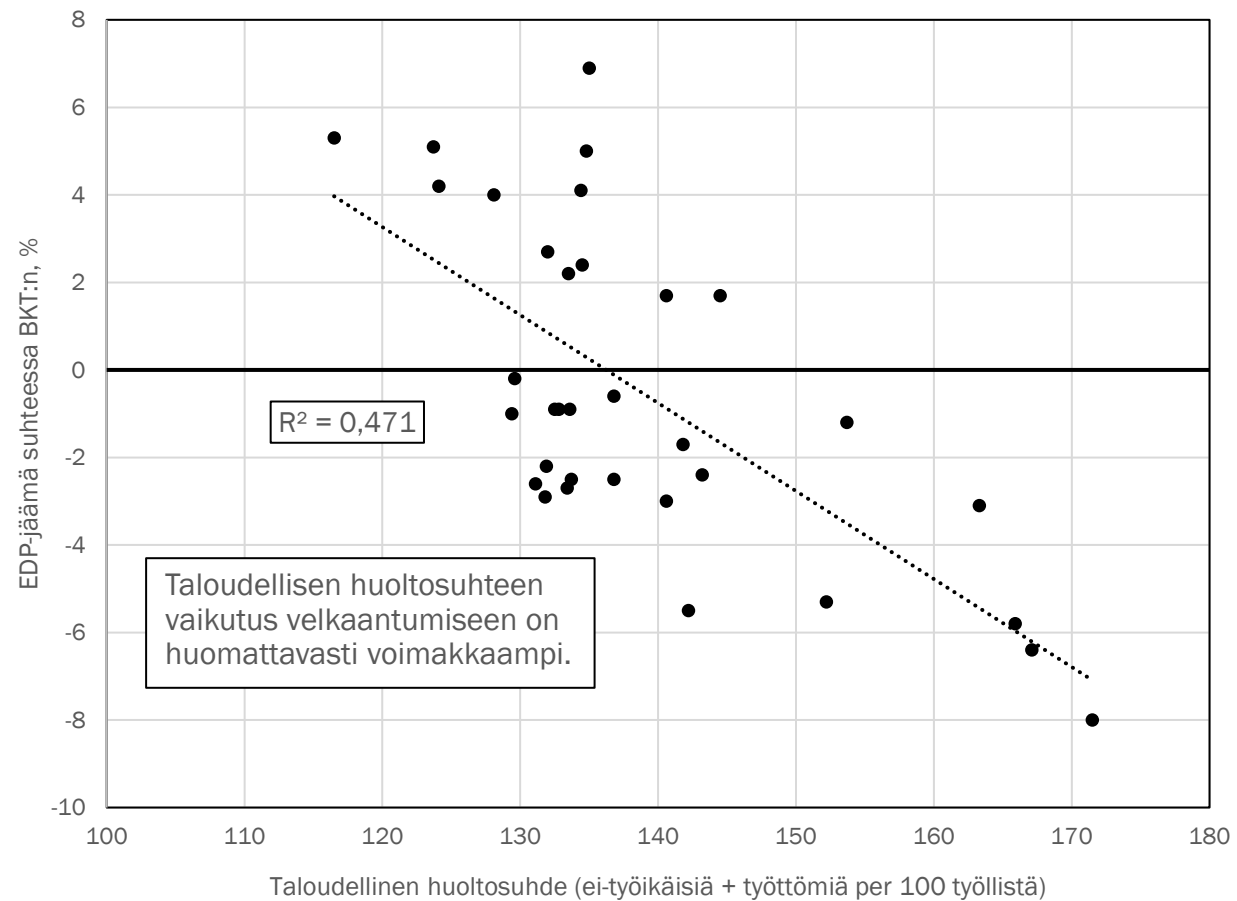
Huoltosuhteiden* kehitys (TK, väestörakennetilasto)

Velkaantumisen ja **väestöllisen** huoltosuhteen yhteys ('90-'24)

Velkaantumisen ja **taloudellisen** huoltosuhteen yhteys ('90-'23)

Johtopäätöksiä

- Väitteellä ei ole perusteltu työttömyyden kasvua, mutta väitteellä on perusteltu sopeutustoimia ja julkishallinnon leikkauksia.
 - Esimerkiksi SAK:ssa on arvioitu, että leikkaukset tulevat kasvattamaan työttömyyttä.
 - Julkisen sektorin työntekijämäärän lasku indikoi sopeutuksen välittömän vaikutuksen työttömyyteen olleen enintään n. 20 000 henkilöllä.
 - Tämän lisäksi leikkaukset järjestöjen rahoitukseen ovat todennäköisesti kasvattaneet työttömyyttä.
 - Sekä julkisen että yksityisen sektorin työllisyys on kasvanut viime vuosina.
 - Julkisen sektorin työllisyyden kasvu ei vaikuta ”syrjäyttäneen” yksityisen sektorin kasvua. Työvoimaa olisi myös paljon tarjolla.
 - Kuitenkaan julkisen sektorin suhteellinen työntekijämäärä ei ole juuri muuttunut.
 - Puhe julkisen sektorin ”paisumisesta” kytketään usein ”yli varojen elämiseen”, esimerkiksi väestö ikääntymisen vuoksi.
 - Väestöllisen huoltosuhteen yhteys julkistalouden kestävyYTEEN vaikuttaa kuitenkin heikolta.
 - Sen sijaan taloudellisella huoltosuhteella – joka heikkenee, jos työttömyys pääsee kasvamaan – on voimakas yhteys velkaantumiseen.
- Väite julkisen sektorin paisumisesta on voimakkaasti liioiteltu.
- Väitteellä perustellut leikkaukset kuitenkin selittävät hyvin työttömyyden kasvua, mutta eivät täysin.

Johtopäätöksiä työttömyydestä

Eikö työttömyyskriisiä olekaan?

- Työttömyys on noussut poikkeuksellisen korkealle tasolle.
 - Mittarista riippumatta työttömyys on kasvanut kolmessa vuodessa useilla kymmenillä tuhansilla henkilöillä ja kaksinumeroista kasvuvauhtia.
 - Suomessa myös työttömyyden trendi on ollut nouseva, kun muualla Euroopassa se ollut laskeva.
- Vaikka työllisyys ei ole heikentynyt samaa tahtia kuin työttömyys on kasvanut, myös työllisyysaste on laskenut.
 - Enemmistössä EU-maita on nykyään Suomea korkeampi työllisyysaste.
 - Työmarkkinoiden tilaa ei siis voi väittää hyväksi enää työllisyydenkään perusteella.
- Työttömyyden kasvu on suuri inhimillinen ongelma, koska köyhyys ja tuloerot kasvavat.
 - Yhä useampi työtön jää ansioturvan ulkopuolelle.
 - Lisäksi leikkaukset heikentävät toimeentuloa myös ansioturvan piirissä.

→ Tilanne ei ole niin paha kuin miltä näyttää -väite ei pidä paikkansa.

Ovatko muut väitteet totta vai tarua?

Näissä väitteissä on perää, vaikka mikään niistä ei yksinään selitä täysin työttömyyttä. Tässä väitteet järjestyksessä sen mukaan, miten hyvin ne selittävät työttömyyden kasvua.

1. Julkisen sektorin työntekijämäärä on paisunut.

- Puhe julkisen sektorin paisumisesta on liioiteltua.
- Väitteellä perustellut leikkaukset voivat kuitenkin selittää työttömyyden kasvusta n. 20–30 tuhatta henkilöä.

2. Työttömyys kasvaa, koska palveluiden tarjonta on laskenut.

- Työllisyyspalveluiden käyttäjämäärien lasku voi selittää työttömyyden kasvua enintään 20 tuhannella henkilöllä.

3. Työttömyys johtuu maahanmuutosta.

- Työttömyys ei aiheudu maahanmuuttajista.
- Valtaosa työttömien määrästä ja työttömyyden kasvusta muodostuu kantasuomalaisista.
- Työttömyydestä osa on kuitenkin kohdistunut maahanmuuttajiin. Uusista työttömistä noin 10–20 tuhatta vaikuttaa olevan maahanmuuttajia.

4. Työvoimaosuuden kasvu selittää työttömyyden kasvun.

- Työvoimaosuuden kasvulla voi selittää uusista työttömistä noin 10–20 tuhatta henkilöä.

5. Eläkkeeltä on siirtynyt paljon väkeä työmarkkinoille.

- Eläkeikäisiä on tullut hieman lisää työmarkkinoille, mutta mittaluokka on muutamia tuhansia.

Liitteet

SAK

Käytetyt tilastot

- Työmarkkinoista on saatavilla tietoa useasta eri lähteestä.
- Luotettavan kokonaiskuvan saamiseksi edellä on käytetty useita eri tilastotietokantoja:
 - Tilastokeskus, työvoimatutkimus.
 - Kuukausittain väestön satunnaisotoksesta kyselytutkimuksena laadittava työmarkkinoita koskeva tilasto.
 - Tilastokeskus, pääasiallinen toiminta (kokeellinen tilasto).
 - Tilasto, joka hyödyntää pääasiassa tulorekisterin tietoja, mutta rikastaa niitä myös muulla työmarkkinoita koskevalla tilastotiedolla. Tilasto tuottaa Työssäkäyntitilastoa muistuttavaa tietoa, mutta kuukausitasolla ja lyhyemmällä viiveellä.
 - KEHA, työnvälitystilasto.
 - Työllisyyspalveluiden rekisteritietoihin pohjautuvia tilastoja työttömien määristä, rakenteesta sekä työllisyyspalveluiden käytöstä.
 - KELA, työttömyysetuuksien saajat.
 - Kansaneläkelaitoksen maksutietoihin perustuva rekisteri etuuksien saajista.
 - Eurostat, employment and unemployment (labour force survey).
 - EU:n tilastoviranomaisen tietokanta työvoimatutkimuksen menetelmällä kootuista tilastoista EU:ssa.
- (+ Tilastokeskus, kansantalouden neljännesvuositilinpito.)
- (+ Tilastokeskus, väestörakennetilasto.)
- (+ Tilastokeskus, julkisyhteisöjen alijäämä ja velka.)

Työvoimatutkimuksen määritelmät

- **Työllinen** = Työllinen on henkilö, joka on tutkimusviikolla tehnyt työtä vähintään tunnin palkkaa tai yrittäjätuloa saadakseen, tai on työskennellyt palkatta perheenjäsenen omistamassa yrityksessä tai maatilalla. Myös tutkimusviikolla työstä tilapäisesti poissa ollut henkilö lasketaan työlliseksi, jos poissaolon syy on äitiys- tai isyysvapaa, vanhempainvapaa, oma sairaus, loma tai työaikajärjestely tai jos poissaolo työstä muun syyn vuoksi kestää enintään 3 kuukautta.
- **Työtön** = Työtön on henkilö, joka tutkimusviikolla on työtä vailla (ei ollut palkkatyössä tai tehnyt työtä yrittäjänä), on etsinyt työtä aktiivisesti viimeisen neljän viikon aikana palkansaajana tai yrittäjänä ja voisi aloittaa työn kahden viikon kuluessa. Myös henkilö, joka on työtä vailla ja odottaa sovitun työn alkamista kolmen kuukauden kuluessa, luetaan työttömäksi, jos hän voisi aloittaa työn kahden viikon kuluessa.
- **Pitkäaikaistyötön** = työttömäksi määritellyn henkilön työttömyysjakso kestänyt vähintään 12 kuukautta.
- **Työllisyysaste** = $20\text{-}64 \text{ vuotiaat työlliset} / 20\text{-}64 \text{ vuotias väestö yhteensä}$
- **Työttömyysaste** = $15\text{-}74 \text{ vuotiaat työttömät} / (15\text{-}74 \text{ vuotiaat työlliset} + \text{työttömät})$
- **Työvoima*** = työlliset + työttömät
- **Työvoimaosuus* (myös "osallistumisaste")** = $\text{työvoima} / \text{saman ikäinen väestö yhteensä}$

* Työvoiman ja työvoimaosuuden määritelmässä väestön ikää ei ole määritelty.

Työnvälitystilaston määritelmät 1/2

- **Työnhakija** = Työnhakijana pidetään työnvälitystilastossa henkilöä, joka ilmoittautuu työnhakijaksi työvoimaviranomaiselle. Työnhakijat jaetaan työllisyystilanteensa mukaan seuraaviin ryhmiin:
 - Työllistetty (mm. palkkatuella tai starttirahalla)
 - Työssä olevat (min. 80 % enimmäistyöajasta, sisältää myös tilapäisesti työstä poissaolevat, ovat kuitenkin rekisteröityjä)
 - Työtön
 - Lomautettu
 - Lyhennetyllä työviikolla
 - Työvoiman ulkopuolella
 - Työllistymistä edistävissä palveluissa
 - Koulutuksessa
 - Osa-aikaisessa työssä
- **Työtön työnhakija** = Työtön työnhakija on ilmoittautunut työnhakijaksi työvoimaviranomaiselle, ja viranomaisen on luokitellut henkilön työttömäksi (vrt. työnhakijoiden ryhmät). Työttömiin työnhakijoihin ei lasketa työsuhteessa olevia (myös tukityöllistettyjä) tai päätoimisia opiskelijoita (myöskään loma-aikoina). Myös työsuhteessa olevat, jotka ovat kokoaikaisesti lomautettuja, lasketaan työttömiin työnhakijoihin.
- **Työvoima** = Tilastokeskuksen työssäkäyntitilaston mukainen työvoima. Työssäkäyntitilastoa päivitetään useamman vuoden viiveellä, jonka vuoksi koko työvoimaa koskeva tieto on yleensä n. 2 vuotta vanha, toisin kuin työnhakijoita koskevat tiedot.

Työnvälitystilaston määritelmät 2/2

- **Palvelussa oleva** = Työllisyyspalveluilla pyritään tehostamaan työmarkkinoiden toimintaa sekä edistämään työhönsijoittumista ja ammattitaitoa. Rekisteriin tilastoidaan ne palvelut, jotka katkaisevat työttömyyden ja jotka lasketaan työttömien aktivointiin:
 - Työllistäminen (mm. palkkatuella tai starttirahalla)
 - Kokeilut (työ- ja koulutuskokeilut)
 - Työvoimakoulutus
 - Valmennus (työnhaku- ja uravalmennus)
 - Kuntouttava työtoiminta
 - Omaehtoinen opiskelu
 - (Vuorotteluvapaa/vuorotteluvapaasijainen, ei enää 2024 jälkeen)
 - (Työharjoittelu ja työelämävalmennus, ei enää 2013 jälkeen)
- **Laaja työttömyys** = työttömät työnhakijat + palveluissa olevat
- **Rakennetyöttömät** =
 - pitkäaikaistyöttömät +
 - rinnasteiset pitkäaikaistyöttömät (henkilö, joka olisi pitkäaikaistyötön ilman palvelulle siirtymistä) +
 - palveluista työttömäksi jääneet +
 - palveluilta palveluille siirtyneet
- **Aktivointiaste** =
 - työllisyyspalveluissa olevat / (työllisyyspalveluissa olevat + työttömät työnhakijat)